ДААРАГШАД ШАМДЫТ, УРГАСАЯА АЛДАХАТНАИЛ!

ХЯАГТЫН, ХОРИИН НЮТАГАЙ ҮЙЛЭДБЭРИИН УПРАВЛЕНИНҮҮДЭЙ ХАРЬЯАТА КОЛХОЗ, СОВХОЗУУД УРГАСА ХУРЯАЛГАЯА, ГҮРЭНДЭ ТАРЯА ХУДАЛДАЛГАЯА УНЖАГАЙРУУЛНА

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 225 (9979) | 1962 оной сентябриин 22, суббото | Сэн 2 мүнгэн

62 оной сентябриин 21-нэй мэдээгээр рес-мнай колхоз, совхозууд гүрэндөө 711480 р гэхэ гү, али 4446750 пүүд таряа ху-. Тиигэжэ абаһан социалис уялгаяа 59,3 т дүүргээд байна.

РЯА ТУШААЛГАЯА УЛАМ ХУРДАДХАЯ!

МЕХАНИЗАТОРНУУДАЙ ОРОЛДОЛГО

Һүүлэй наратай сэлмэг үдэрнүүдтэ Дэрээнэй совхозой нэгэдэхи отделениинхид таряа хуряалгаяа урагшатайгаар ябуулба. Хүнтэйн үргэн таряалан дээрэ хайшаашье харахада трактор, комбайн, автомашинанууд дайралдана. Эндэ совхозой 2000 гаран га таряалан нэмжынэ, үндэр баян ургасаар шэмэглэгдэнхэй.

— Гектар бүриһөө дунда зэргээр 12 центнер, зарим газарһаа гектарай 15—17 центнер таряан гарана,—гэжэ бригадир Мүнхэ Буралов хөөрэнэ.

Һаяын жэлдэ үзэгдөөгүй энэ баян ургасаяа хоролтогүйгөөр, түргэн саг соо хуряахабди гэжэ энэ бригадын механизаторнууд уялга абаад, үсэд шангаар ажаллана.

Мүнөө эндэ 10 комбайн үндэрөөр ургаһан таряанай дундуур тамаран ябажа, захадаа хүрэхэнь ойртоо.

Абаһан уялгаяа дүүргэхын түлөө ажалдаа һайнаар оролдожо ябаһан комбайнернуудай дундаһаа Цыбык Хоромонов, Морхо Дамбинов гэгшэдэй агрегадууд шалгарна. Эдэнэй агрегадууд халаанайнгаа даабарине 150—200 процент хүрэтэр үдэр бүри дүүргэнэ. Эдэ агрегадайхид бултанһаа ехээр таряа сохижо, тоог дээрэ оруулна. Хадаһан газарыньшье ехэ. Тус бригадада комбайнууд нэгэ газар олоороо хүдэлгэгдэжэ, автомашинанууд, хүнүүд нилээд үсөөн хэрэгтэй болоно.

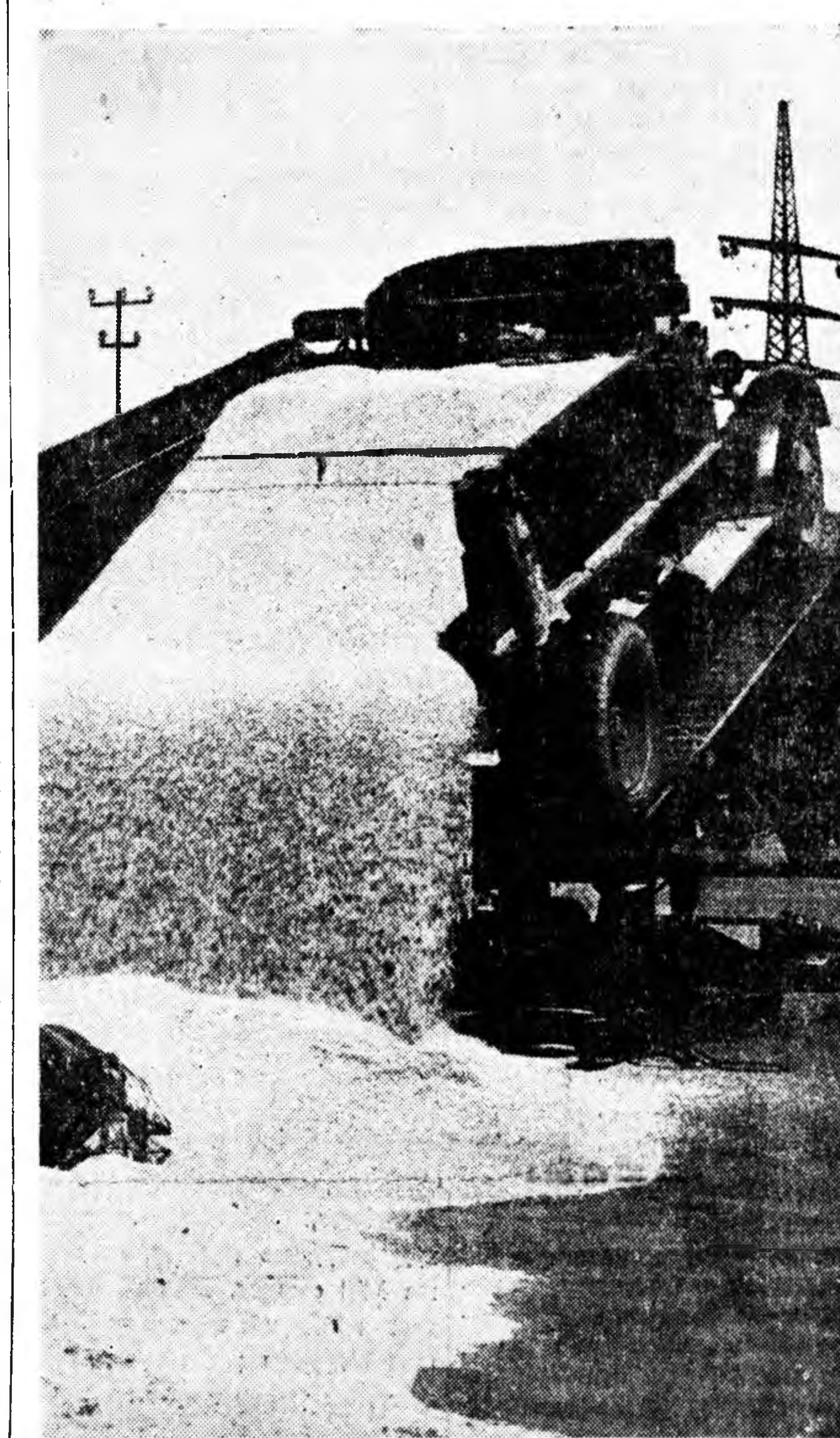
Таряа зөөхэ хүдэлмэридэ эрхим жолоошод Анатолий Буруев, Алексей Киселев гэгшэд үдэр бүри 10—12 километрэй газарта 14—16 дахина. Бэшэ жолоошодой дунда эдэ хоёр ехэ оролдосотойгоор, үнэн сэдьхэлээрээ хүдэлнэ. Үглөөгүүр комбайнуудай поли дээрэ гаратар эдэнэр бэлэдхэлэй пунктда 2—2 дахидаг.

Механизаторнуудай эбтэй эетэйгээр, шударгыгаар хүдэлһэнэй ашаар гүрэндөө таряа тушааха түсэбөө бүхы совхозоороо дүүргээд, абаһан социалис уялгаяа дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байнхай.

Д. Ачитуев.

Баргажан.

Улаан-Үдын элеваторта

Л. Хайдуровай фото.

...С-эй обкомдо, республикын Министрнүүдэй Соведтэ

...ргаса хуряалгые, гүрэндэ ...яа худалдалгые дүүргэхэ хэмжээнүүд тухай

...ын олохон түрүү кол...ууд сагай уларилай хэды ... байбашье, тэрэниие ...аар дабан гаража, ху... хүдэлмэриие түгэсхэжэ, ...ряа болон хүдөө ажахын ...ктнуудые худалдаха уял...жэ, үлүүлэн дүүргэжэ ... КПСС-эй обкомой бюро, ...н Министрнүүдэй Совет ... Тарбагатайн аймагай ...республика соогоо түрүү...э таряа худалдаха уял...э. Баргажанай, Кабан...нэй, Сэлэнгын айма...хон колхозууд ургаса ..., гүрэндэ таряа худал...сэжэ байнхай.

...е республикын олонхи ... хуряалга үшөөл эмхи ...лагдана, ургаса хуряал... таряа худалдалга ехээр ... байна. Илангаяа Зэдын, ...рэй, Яруунын, Хяагтын ...ээр гээгдэжэ, таряа-... процентһээ багаыень ... процентһээ багаыень ху-...ха юм. Хуряалгын ху-...агайржа, эндэ ургаса ...тэдэ ороно.

...й сагай уларилай эрхэ ...раадаа абажа, бүхы ...ветскэ, ажахын хүтэл-..., хүдөө ажахын мэргэ-...са хуряалгадаа һайнаар ...үүдээ, техникээ зүбөөр ... табижа, хуряалгын үедэ ...уудалнуудые саг дары ...һотой байгаа. Зү-...икын олохон ажахы-...нь, Загарайн аймагай ...вхоздо, Мухар-Шэбэрэй ...оздо сэлмэг дулаан үдэ-... хүлеэһээр байжа, ур-...гадаа нилээд гээгдэжэ ...гын бүхы техникые ...уудые үдэр, һүнигүй, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэжэ шадаагүй, хура бороотой үдэрнүүдтэ хүдэлгэхөөр техникээ саг соонь тааруулжа абаагүй байшоо.

Ургаса хуряалгаяа унжагайрууланай эсэстэ, республикын зарим ажахынуудта, жэшээнь, Мухар-Шэбэрэй «Победа» колхоз болон бусадта, хадагдаһан таряань баалдаа ургажа эхилээ.

Хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэринүүдые амжалтатайгаар үнгэргэхын, гүрэндэ хүдөө ажахын продуктнуудые худалдаха уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхын тула, нэн түрүүн бүхы партийна, советскэ, хүдөө ажахын органуудай, колхоз болон совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө эмхидхэлэй хүдэлмэриие эрид шангадхаха, хүдөө ажахын эдэ бүхы хүдэлмэридэ хүдөө нютагуудай бүхы ажалшадые эдэбхитэйгээр хабаадуулха зорилтэ табигдана.

КПСС-эй обкомой бюро, республикын Министрнүүдэй Совет иигэжэ тогтообо:

1. Ажахы бүхэндэ ороoһото ургамалнуудай хадалгые, хуряалга, сохилгые, мүн гүрэндэ таряа худалдалгые байгша оной октябриин 1-һээ оройтуулангүй дүүргэхэ, мүн үрэһэ хүрэнгэ хааха түсэбөө бүхы ургамалнуудаар ажахы бүхэндэ дүүргэхэ тушаа эмхидхэлэй хүдэлмэриие эрид һайжаруулхаар Хүдөө ажахын продуктнуудые абаха ба бэлэдхэхэ министерствые, нютагуудай үйлэдбэриин управленинүүдые, КПСС-эй обкомой парторгнуудые, КПСС-эй райкомуудые, аймгүйсэдкомуудые, республикын колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдые, тэндэхи партийна организацинуудые уялгалха.

Колхоз болон совхозуудта, отделенинүүдтэ эмхидхэлэй болон ниитэ-политическэ хүдэлмэриие сэхэ поли ба тоог дээрэ, механизаторнуудай, жолоошод болон бүхы колхозниигуудай, совхозуудай хүдэлмэришэдэй дунда ябуулжа, тэндэ саг үргэлжэ хүдэлхөөр партийна, комсомолой болон ажахын эдэбхитэдые эльгээхэ.

Ургаса хуряалгые хурдадхахын тула колхоз болон совхозуудай бүхы хүсэ, арга боломжонуудые элсүүлхэ. Хуряалгын хүдэлмэридэ хүдэдэгэй бүхы хүн зониие хабаадуулха, хэрэгтэй болоо һаань, промышленнэ болон бусад предприятинуудай, эмхи зургаануудай хүдэлмэришэдые, алба хаагшадые хабаадуулха.

Хуряалгын бии байгаа машинануудые, трактор болон автомашинануудые зохидоор, бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха тушаа хэмжээ абаха, хүдөө ажахын хүдэлмэриин хойноһоо, мүн тэрэнэй шанарые саг үргэлжэ хянан шалгажа байха. Ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэ, мэргэжэлтэдтэ шанга эрилтэ табихынгаа хажуугаар, ажалдань тодорһон бэрхэшээлнүүдые дабахадань хэрэгтэй туһаламжа хүргэхэ.

Октябриин 1 болотор обёосой ургасые үбһэ, силос болгон хуряажа абаха. Мүн энэ үедэ корнеплодуудые, тэжээлэй бусад ургамалнуудые хуряажа дүүргэхэ.

Ургаса хуряалга дээрэ ороoһо, хартаабха, овощ болон хүдөэ ажахын бусад продуктнуудые зөөлгэ, хадагалалгада гээлтэ хоролто гаргаха ябадалтай эрид тэмсэхэ.

2. Хартаабха, овощ болон бусад продуктнуудые хуряаха, бэлэдхэхэ, зөөхэ хүдэлмэридэ туһалхын тула колхоз, совхозуудта хүнүүдые, транспорт олоор эльгээхые КПСС-эй Улаан-Үдын горком болон ажалшадай депутадуудай городской Соведые, тэрэшэлэн КПСС-эй райкомууд болон аймгүйсэдкомуудые уялгалха.

Ерэхэ жэлэй зорилго—600!

Ингэжэ аймагаймнай түрүү кукурузашадай нэгэн — Бабу Раднаевич Банзаракцаев мэдүүлнэ. Энэ нүхэрэй үгэдэнь этигэмээр... Байгша ондо эдэнэр бүхыдөө 340 гектар дээрэһээ га бүриин дунда зэргээр 400 центнерһээ доошо бэшэ кукурузын ногоон эшэ набша хуряагаа. Зарим газарһаа бүри дээшэшье ургаса абаа. Жэшээлхэдэ, Харбусул, Гэдэй, Зэдэ гол мэтын үрэжэл һайнтай участогуудһаа жиртээ 600 центнер ургаса гараа.

Дурсагдаһан звеногой агрегадые даагшанар—механизаторнууд Бубей Цыбиков, Доржо Батуевай оролдосото ажалые онсолон тэмдэглэлтэй. Хүшэ хүлһэеэ гаргажа оролдоһонойнь аша үрэ—хэшэгтэ баян ургасань тэдэниие баатар ажалда улам зоригжуулна.

— Энэ жэлэйнгээ туршалга, дүй дүршэлһөө олон юумэ ойлгожо абааб. Ерэхэ жэлдэ гектар бүриһөө дунда зэргээр 600 центнерһээ доошо бэшэ ургаса туйлахабди,—гэжэ звеногойнгоо үмэнэһөө Бабу Банзаракцаев мэдүүлнэ.

М. Самбуева.

Зэдын аймагай «Мир» колхоз.

Һанаа амар ябадалай хойшолонгууд

Хүршэ Мухар-Шэбэрэй аймагай таряашадай үүсхэлые һайшаан дэмжээд, Бэшүүрэй совхоз гүрэндөө 98 мянган центнер ороoһо тушааха гэһэн социалис уялга абаһан байгаа.

Тиибэшье мүнөө энэ хүдэлмэреэ ехээр унжагайруулна. Бүхы 14.800 га таряалангай 8280 гектарыень амяарлан хадаад, тэрээнһээ оройдоо 2 мянга гаран га дээрэ баал суглуулжа сохёо. Энэ ушар юу харуулнаб гэхэдэ, сентябриин сэлмэг һайн үдэрнүүдтэ совхозойхид комбайн, тракторнуудаа хүсэд һайнаар, үдэр һүнигүй хүдэлгөөгүй.

Эндэхи нэгэдэхи отделени (эрхилэгшэнь нүхэр Улзутуев) хамтадаа 1100 гектар амяарлан хадажа, миил 500-гаад га дээрэ баал суглуулан сохиһон байха юм. Таряалангай һолоомо суглуулжа, намарай паар хахалха тухай нүхэр Улзутуев һанаагаашье зобоногүй. Добуун гэжэ газарта комбайнуудай суглуулан сохиһоной һүүлээр һолоомонь эндэ тэндэ хайша хэрэгээр тараагдажа хаягданхай хэбтэнэ. Һүүлдэ тэрэниие суглуулхада, хэды шэнээн хүндэ хүшэр байха гээшэб? Эдэ бүгэдые нүхэр Улзутуев хаража ябаад, хэмжээ абанагүй.

Совхозой түрүү комбайнернууд Ешэ Цыбандоржиев, Чимит Цырендоржиевтай уулзан хөөрэлдэхэдэ, «бункернай таряагаар дүүрэшоод, хэдэн час машина хүлеэжэ, үнэтэ сагаа миил гээхэ ушар али олон тохёолдоно» гээд мэдээсэнэ. Эдэ бүхы дутагдалһаа боложо, совхоз графигай ёһоор 30 мянга гаран центнер таряа тушааха байһан аад, миил 6 мянгаад центнер тушаагаад байнхай.

Намарай эртын паар саг соонь хахалха тушаа юун хэгдэнэ гээшэб гэжэ һонирхоходо, баһал энэнь мүртэй урагшаа ябанагүй. Тус совхоз хамта 8500 гектар эртын паар хахалха түсэбтэй байбал, мүнөө оройдоол мянгаад га хахалагдаад байна. 2700 га паар хоёрлон хахалагдаха байгаад, тэрэньшье дүүрээдүй.

Совхозой хүтэлбэрилэгшэд «тракторнай хаанашье хүртэнэгүй» гэһэн хуушанай, хэндэшье һонигүй шалтаг урдаа баряад, харин тэдэнээ хоёр халаанда, үдэр һүнигүй хүдэлгэхын тула ямаршье хэмжээ абанагүй.

Гэхэтэй хамта намарай паар шанар муутайгаар хахалагдана. КПСС-эй обкомой инструктор нүхэр Санжиев, совхозой парткомой секретарь нүхэр Ивановтой Шанага нютагтахи хоёрдохи отделенидэ дүтэлэн ерэхэдэмнай, хүрин үнгэтэй «Беларусь» трактор тooһо бурьятар кукурузын газар хахалжа ябаба. Тракторист Петр Афанасьев гурбан корпустой плугайнгаа түрүүшын анзаһа 5 сантиметртэ, хоёрдохи анзаһаяа 10 сантиметр, гурбадахи анзаһаяа 15 сантиметр гүнзэгыдэ табижархёод, һэшхэл үбайгүйгөөр хахалжа ябабал.

Иимээр хахалһан намарай паар хэндэ хэрэгтэй гээшэб? Энэмнай шанарай түлөө бэшэ, харин гектарай түлөө хубхай оролдоһон хэрэг болоно бшуу.

Д. ЦЫДЕНЖАПОВ,
манай корр.

Зоригтойл даа жолоошоднай

Һүртэй хурса гэрэлээрээ намарай һүниин харанхые хаха зуруулан, хурдан машинанууд таряалан тоог хоёрой хоорондо ээлжээ эхигүй гүйлдэнэ.

— Комбайнуудшье тогтонгүй урагшаа дабшажа, ороoһо бункер руугаа адхаруулнал гээшэ. Гансал тэрэниие зөөжэ үрдихэ хэрэгтэй болоно. Тиимэһээ амархан унтажа хэбтэхэ аргагүй байнал даа,— гэжэ жолоошон Дмитрий Каратаев комбайн тээшэ гүйлгэжэ ябахадаа хөөрэнэ.

Тиигэжэ Зэдын аймагай эд хэрэглэгшэдэй союзай жолоошон Дмитрий Каратаев бүхэли үдэр ондоо ажалда хүдэлбэшье, һүниндөө 4 эрьесэ хэжэ, комбайнһаа таряа зөөгөө. Тэрэнэй нүхэд Юрий Невзгодов, Василий Токарев, Михаил Казанцев баһал нилээд бүтээсэтэйгээр хүдэлөө юм.

Эдэнэр үсөөхэн хоног соо аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо 5 мянган тонно таряа комбайнһаа тоог дээрэ зөөжэ үгэһэн байна.

—Манай жолоошод һаянай һайнаар сэбэрлэгдэһэн таряа бэлэдхэлэй пунктда зөөжэ байнхай. Тиихэдээшье даабаряа баһал үлүүлэн дүүргэжэ, үдэр һүниие илгадгүй, бултал эдэбхитэйгээр хүдэлнэ,—гэжэ автоколонные даагша нүхэр Чубакин хөөрэнэ.

С. Табдаев.

Малшан нэрээ нэрлүүлэе

Ажал хүдэлмэридөө коммунис ёһоор хандаха тухай, хүнэй һэшхэл тушаа газетэнүүдэй хуудаһаар дамжуулан, ехэ хөөрэлдөөн боложо байна. Манайшье Зэдэ Борьёогоор, Тори Бургалтайгаар энээн тухай ярилдаан, зүбшэлдөөн болоно. Мүнөө хаа хаанагүй—силос дарагшад гү, али үбһэ хуряагшадшье, ургаса хуряалгын агрегат бүхэндэ, малшадай гүүртэ, фермэнүүдтэ Украинын солото звеньевой Н. Г. Загладын бэшэг уншана, зүбшэн хэлсэнэ. Энэ бэшэг хүн бүхэндэ шэнэ һанал бодол түрүүлнэ.

«Таряашан нэрээ хүндэлэгты!» гэһэн Н. Г. Загладын уряада Зэдэ Борьёогой малшад «Малшан нэрээ дуудуулая» гээд харюусаба. Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ, «Коммунизм», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта, «Октябрьский», Борьёогой, Ториин совхозуудта нүхэр Н. Г. Загладын бэшэг зүбшэн хэлсэгдээ.

Намарай сэлгеэн үдэшэнүүдэй нэгэн. Ториин совхозой 6-дахи отделениин клуб соо хүн зон дүүрэн. Совхозой директор Я. В. Таюрский тус отделенидэ ерэнхэй. Отделениие эрхилэгшэ И. А. Меньшиков совхозой директортэ үгэ үгэбэ. Нарындахи отделениин гээгдэжэ ябаһан тухай энэ үдэшэ ехэ хөөрэлдөөн болобо. Һүүлдэнь нүхэр Таюрский Н. Г. Загладын «Таряашан нэрээ хүндэлэгты!» гэһэн статья суглаарагшадта уншажа үгөө. «Ямар һониноор, бүхы юумые сэхэ руунь бэшэнэ гээшэб. Манай отделенидэ ерээд, бүхы юумыемнай дууһан хараһан мэтэ болоно» гэжэ эндэ суглаарагшад хоорондоо хэлсэжэ байгаа һэн.

Энэ үдэшэ олон хүн үгэ хэлээ. Эрхим хүдэлмэришэн Иван Каратаев нимэ халуун хаһа соо хүдэлжэ үгэдэггүй хүнүүд тухай хэлэбэ.

— Нүхэр Загладын статья совхозойнгоо нэрэ хүндэ хайрладаггүй хүнүүдые сэхэ зэмэлнэл даа,— гээд Фейфан Георгиевич Бекетов хэлэбэ. Би 70 наһатайб. Хэды нимэшье һаа, ниитын хэрэгэй түлөө һанаагаа зободогби. Үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ ходо хабаадаһаар ябанаб. Энэ һууриндахи бүхы хүнүүд бултадаа үбһэнэй хүдэлмэридэ гараһан байгаа һаань, бүхы малаа үни хада үбһөөр хүсэд хангаһан байха һэмди. Тиигэжэ мяха, һү ехээр абаха арга нүхэсэл хангагдаха һэн.

Совхозой хүдэлмэришэд Валентина Яковлева, Татьяна Халтурина, Ульяна Филиппова болон бусад үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ, ургаса хуряалгада оройдоо хабааданагүй. Тиимэһээ эдээндэ хэмжээ абаха шухала гэжэ Николай Десятов, Иннокентий Меньшиков болон бусад тэмдэглээ.

Социалис Ажалай Герой Н. Г. Загладын бэшэг зүбшэн хэлсэлгэ Нарынай отделениин хүдэлмэришэдтэ ехэ туһатай байхань лабтай.

— Энэ статья бүхы үнэн сэхэ хүнүүдэй сэдьхэл бодол харуулна, залхуу хашан зонуудтай тэмсэхэ арга заана. Тиимэһээ ехэ туһатай статья, —гээд Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Доржи Цынгунов хөөрэнэ. — Кукуруза хуряалгада ото хүдэлөөб, хюрууһаа урид бүхы ургасаар силос дарагдаа, нэгэшье эшэ хосороогдоогүй, —гэбэ.

Ургасаяа түргэнөөр хуряажа, ниитынгээ малда хүрэхэ хэмжээтэй тэжээл бэлэдхэжэ абаха хэрэгтэ Зэдын ажалшадай харюусалгаяа улам дээшэлүүлхыень уряалан, Н. Г. Загладын бэшэг нэрэ солоёо хүндэлыт гэжэ дуудана.

Ц. Хандажапов.

...С-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй ...инистрнүүдэй Соведэй амаршалга

...евска областиин ... гүрэндэ 60 миллион ...яа худалдаха социа-...аяа дүүргэжэ, гай-... илалта туйлаа. Тии-...һөө гадуур 6,4 мил-... таряан гүрэндэ ху-...ба. Энээнтэй даша-..., КПСС-эй Цент-...митет, СССР-эй Ми-...эй Совет Куйбышев-...тиин ажалшадые ха-...маршалба.

Куйбышевска область энээнэй урда тээхи хэдынэйшье үедэ иимэ ехэ ороoһо таряа абаагүй юм. Областиин таряан ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй эрхимээр ажаллаһанай, хүдөө ажахын хүтэлбэриин шэнэдхэн хубилгагдаһанай, тарилгын талмайн зүбөөр хубаарилагдадаг болоһоной, таряан ажал эрхилхэ түрүү гуримай бэелүүлэгдэһэнэй ашаар иимэ амжалта туйлагдаа. 1961 онойхитой сасуулбал, залаата ургамалнуудай ургаса гектарай дунда зэргээр 4 центнерээр ехэдхэгдээ.

Областиин колхоз, совхозууд хүсэд хүрэхөөр үрэһэ хүрэнгэтэй болоо, мүн колхозниигуудай ажалта үдэртэ үгэхэ, малда эдюулхэ ороoһо таряан бэлдэгдэнхэй.

(ТАСС).

...ССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

...р хүдэлдэг электро-...дые барилгада, эл-...гаргаха шэнэ ехэ тү-...үдые бүтээхэ, ашаг-...ар амжалтануудые ...нь түлөө СССР-эй Верховно Соведэй Президиум 1962 оной сентябриин 20-ной Указаар 18 хүндэ Социалис Ажалай Геройн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгобо. Гадна СССР-эй Электростанцинуудые барилгын министерствын, бусад организацинуудай эгээ шалгарһан 4810 хүдэлмэришэд, хүтэлбэрилхы, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд СССР-эй орден, медальнуудаар шагнагдаһан байна.

(ТАСС).

ХҮДӨӨ АЖАХЫГАА ХУРДАН ТҮРГЭНӨӨР ХҮГЖӨӨХЫН ТҮЛӨӨ

ХЯАГТЫН РАНЖУРОВАЙ НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗОЙ ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИИН ДҮЙ ДУРШЭЛЬӨӨ

Партиин XXII съездын, КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр, хүдөө нютагай бүхы ажалшадта хандаһан парти, правительствын Хандалгаар зоригжоһон Хяагтын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд бүри мүнөө жэлдэ мяха, һү, нооһо, үндэгэ, ороохо таряа болон бэшэшье продуктнуудые ехээр абаха, гүрэндэ тушааха, иимэтыгээ ажахы хүгжөөхэ горитойхон алхам хэхэбди гэһэн социалис уялгануудые абаа юм. Тэдэнээ дүүргэхын түлөө колхозой, бригадын партийна организацинууд, коммунистнар, бүхы колхознигууд ямараар хүдэлжэ байһан тухайдань энэ хуудаһан соо хэлэгдэхэнь.

АЖАЛШАДАЙ ҮҮСХЭЛ, ОРОЛДОЛГЫЕ ТОЛГОЙЛОН

Хүдөө ажахыгаа хурдан түргэн хүгжөөхэ зорилгоор парти, правительствын хараалһан хэмжээ ябуулгануудые бодото дээрэнь бэелүүлхын тула манай колхозой бүхы гэшүүд ехэ үүсхэл, оролдосотойгоор хүдэлжэ байнхай. Тиигэһэнэй ашаар колхозоймнай поли дээрэ баян ургаса ургуулагдаад, хуряагдажа дүүрэхэеэ байна. Ниитын малай тоо толгой олошоруулха түсэб үни дүүрэнхэй, гүрэндэ мяха, һү, нооһо, таряа болон бэшэшье продуктнуудые тушааха жэлэй түсэб, уялганууд болзорһоонь урид дүүргэгдэхэ.

Түрүүшымнай амжалта өөрөө ерээгүй, харин колхозой, бригадануудай партийна организациин зүгһөө ажалшадай дунда ябуулагдадаг политическэ, эмхидхэлэй хүдэлмэриин эрид һайжарһанай үрэ дүн болоно. Хүдөө ажахын продуктнуудые абаха талаар колхозойнгоо арга боломжонуудые зүбөөр хэрэглэхын тула тодорхой хэмжээ ябуулга хараалагдаа бэлэй. Жэшээлхэдэ, КПСС-эй ЦК-гай зааһанай ёһоор, таряалангай талмайн хубаарилгые шэнээр хаража үзэхэ гэжэ партийна суглаан шиидхээ һэн. Тиин үрэ ехэтэй шэниисын талмай энэ жэлдэ 3007 гектар, кукурузын — 850, ешмээнэй—151 гектар хүрэтэрөө ургэдхэгдэжэ, анха түрүүшынхеэ горох—118 гектарта, саахарай свёкло 30 гектарта, гэршүүхэ—210 гектарта таригдаа.

Манай партийна организаци 65 коммунисттай. Тэдэнэймнай олонхинь колхозой ажахын эгээн харюусалгатай участогуудта хүдэлдэг. Жэшээлхэдэ, Сагаан-Шулуутын бригадын партийна организациин гансахан коммунист (бригадир) хүтэлбэрилхы ажалда ябана. Бэшэниинь баран мал ажал дээрэ, механизаторнуудаар хүдэлдэг.

Коммунистнууд дааһан участогуудтаа харюусалгатайгаар хандажа, бүгэдэндэ үльгэр жэшээ харуулна. Кукурузашан, партиин гэшүүн Цыренжап Очиртарович Цыдыптаров, Б. Б. Галдановай туһаламжаар үндэр баян ургаса туйлаа. Коммунистнар Бадмажап Ранжуров Михаил Белобородов хоёр адуулжа байһан эбэртэ малайнгаа толгой бүриинь шэгнүүр сүүдхэ бүхэндэ 1260—1500 граммаар нэмээнэ. Колхозой түрүү механизатор, коммунист Николай Бурдуковский таряа хуряалгын үедэ комбайнаар хадаха зуураа, хүдэлмэридөө түрүү онол аргануудые хэрэглэн, амжалтануудые туйлана. Гахайн фермэдэ табигдаһан коммунистнар Николай Жаркой, Павел Аносов гэгшэд баһал һайнаар хүдэлжэ байдаг. Иимэ жэшээнүүдые олоор дурдажа болохо.

Коммунистнууд гансал өөһэдынгөө ажал хараад ябадаггүй, сугтаа хүдэлдэг нүхэдэйнгөө дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ходо ябуулдаг байна.

Ниитэ-политическэ, ойлгууламжын хүдэлмэридэ коммунистнуудһаа гадна 30 гаран агитаторнууд хабаадана. Фермэ, гүүртэ, отара, агрегат бүхэндэ агитаторнууд томилогдонхой. Тэдэнэр колхознигуудай дунда хөөрэлдөө, элидхэл, уншалга ходо эмхидхэдэг, бюллетень, «дайшалхы хуудаһануудые» гаргадаг. Партиингаа XXII съездын, КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй түүхэтэ документнүүдэй гүнзэгы удхые хүн бүхэндэ ойлгуулжа үгэхын тула, тэдэнэр ехэхэн хүдэлмэри ябуулаа. Мүнөө манай агитаторнууд, коммунистнар Надежда Григорьевна Загладын бэшэгтэй бүхы колхознигуудые танилсуулжа байна.

Ажалшадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөө зүбөөр хүтэлбэрилхын тула зарим тэды хэмжээнүүд хараалагдаа. Таба, арба хоноод, һарын, кварталай дүүрэад байхада, социалис мүрысөөнэй дүн гаргагдана. Тэрээгээр бюллетень, ханын газетэ гаргагдадаг, бригада, фермэ, отара, гүүртэнүүдэй хамтын суглаанууд үнгэргэгдэдэг, мүрысөөнэй дүн тусхай самбарта бэшэгдэдэг. Түрүүшүүл олон янзаар урмашуулагдана. Жэшээлхэдэ, тэдэндэ шан, үнэтэ бэлэг, нэмэлтэ түлөөһэн үгтэдэг. Улаан туг, багахан тугханууд барюулагдадаг, түрүүшүүлэй нэрэ соло колхозой хүндэлэлэй дэбтэртэ бэшэгдэдэг.

Түрүүшүүлэй дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохын тулада бага бэшэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Үбэлэй сагта бүхы колхознигуднай хүдөө ажахын экономико шудалха кружогуудта һурадаг юм. Тэндээ түрүүшүүлэй дүй дүршэлтэй танилсадаг, заримдаа түрүү хүнүүдэй хүдэлдэг газарта ошожо харадаг, үзэдэг байна. Манай түрүү һаалишад, малшад Москвагай областиин Серпуховско районой ажалшадай жэшээгээр залуу, дүй дүршэлөөр бага нүхэдтөө туһалдаг болонхой.

Гэхэтэй хамта манай партийна эрганизациин хүдэлмэридэ үшөөл горитойхон дутуу дунданууд бии. Партийна организациин зүгһөө ажалшадай дунда ябуулдаг политическэ, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри мүнөө сагай эрилтэдэ хүсэд харюусахаар бэшэ байна. Тэрээнһээ болоҗо, зарим нэгэ колхознигууд ажал хүдэлмэридөө хайша хэрэгээр хандана, архи уугаад аашалха ябадал гаргана. Хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, гүрэндэ худалдаха талаар манай колхоздо бии байгаа ехэ арга боломжонууд үшөөл гүйсэд хэрэглэгдэжэ шадагданагүй.

Эдэ дутагдалнуудаа дары усадхажа, хүдөө ажахын продуктнуудые абалга, гүрэндэ худалдалгаяа ойрын жэлнүүдтэ эрид дээшэлүүлжэ шадахабди.

Ю. СМОЛНИНОВ,
колхозой парткомой секретарь.

Хүдөө ажахын урда табигдаһан зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхын тула сагаа гээжэ болохогүй. Мяха, һү, тоһо болон бусад зүйлнүүдые хэрэглэхэ талаар хүн зоной эрилтые бүри хүсэд дүүрэн хангаха зорилгоор хүдөө ажахын продуктнуудые мүнөө жэлэй туршада улам ехээр абахын тула бүхы хүсөөрөө оролдохо шухала.

КПСС-эй ЦК-гай мартын
Пленумэй тогтоолһоо.

КОММУНИС НЭРЭМНИ УЯЛГАЛНА

Би колхозой жиирэй механизатор хүнби. Һүүлэй дүрбэн жэлэй туршада комбайнераар хүдэлнэб. Тиихэдээ заримашуул шэнгеэр гансал комбайнаа хараад байгшагүйб. Богонихон болзорто комбайнаа һайнаар заһажа бэлэн болгоод, ондоо ажалда гаража хүдэлэгшэб. Сэхынь хэлэхэдэ, даажа абаһан машинаяа эзэн ёһоор, нягта наринаар абажа ябабал, балайшье ехэ заһабари хэрэггүй юм байха.

Үбэлдөө малай фермэ оньһожоруулха даабаритай бригадада хүдэлөөб. Һүүлээрнь хүдөө ажахын машинануудые хабарай тарилгада бэлэдхэлсээб. Колхозой правлени, бригадирай даабаряар трактор, машинашье жолоодогшоб. Ажал хэхэтээ хамта эрдэм бэлигээ, механизатор мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ гэжэ оролдогшоб. Өөрынгөө һураһан, ойлгоһон юумые нүхэдтөө ойлгуулжа, заажа үгэхэ гэжэ эрмэлзэдэгби.

Энэ жэл бүхы колхознигуудай шударгы һайнаар ажаллаһанай ашаар газар таряалан дээрэмнай баян ургаса гараа. Тэрэнээ саг болзортоонь, гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абаха гээшэ илангаяа бидэнэй, механизаторнуудай нангин уялга болоно. Тиимэһээ ажалдаа түрүү дүй дүршэл хэрэглэхын түлөө тэмсэнэбди. Жэшээлхэдэ, комбайнернууд Иннокентий Прокопьевич Унагаев, Василий Сидорович Максимов гэгшэдтэй нэгэ бүлэг болоҗо хүдэлһэнэй ашаар үдэртөө 50—60 гектар хүрэтэр хададаг, баалнуудаа суглуулдаг болообди.

Бидэнэр ургаса хуряалгаяа түргэнөөр аад, һайн шанартайгаар, нэгэшье колос таряа гээнгүй дүүргэхэ гэжэ оролдонобди. Тиимэһээ ороохо таряа газарта унагаангүй суглуулха түхеэрэлгэнүүдые комбайнуудтаа тодхообди. Таряагаа 10—12 сантиметр доогуур хадаха, нэгэшье залаа поли дээрэ үлеэнгүй баалнуудые суглуулхын түлөө тэмсэгдэнэ.

Дааһан ажалдаа харюусалгатайгаар хандажа, үнэн зүрхэнһөө бүтээхые гансашье таряашан нэрэмни бэшэ, агуу ехэ Коммунис партиин гэшүүн болохоёо байһан һэшхэлни уялгална.

Н. БУРДУКОВСКИЙ,
комбайнер, КПСС-эй гэшүүндэ кандидат.

Уялгаяа дүүргэхэбди

Мяха бүри ехээр абаха, гүрэндөө худалдахын тула гахай олоор үсхэбэрилхэ шухала. Тиин гэһээ урда тээнь энэ асуудалда анхарал багаар хандуулагдадаг байгаа. Жэшээлхэдэ, 1959 ондо колхознай арайхан гэжэ 165 центнер гахайн мяха гүрэндэ худалдаа юм.

Мүнөө жэл манай фермэ 648 центнер гахайн мяха гүрэндөө худалдаха түсэбтэй. 957 центнер мяха худалдажа, түсэбөө үлүүлэн дүүргэхэ уялга манай фермынхид абанхай.

Н. Жаркой,
гахайшан, КПСС-эй гэшүүн.

Республикымнай суута кукурузашан Базар Бадмацыренович Галданов «Родина» колхоз[...] кукурузашан байһан Николай Иннокентьевич Дампиловтай ажал хүдэлмэри, саашанхи зори[...] тухайдаа хөөрэлдэжэ байнад.
С. БАЛДУЕВАЙ ф[...]

Һэшхэлэйнгээ захиралтаар

Хаанта хархис засагай үедэ таряашан хүнэй ямар байдалда байһые манай залуушуул ном һударһаа, хүнэй хөөрөөнһөөл мэдэнэ. Тэрэ үеын таряашан ямаршье эрхэ сүлөөгүй, нэрэ солошье гээшые мэдэхэгүй, баяд ноёдые садхааха, сэнгүүлхын тулада үдэр һүнигүй, үлэн хооһоор ябажа, хара хүлһөө адхадаг байгаа.

Совет засагай үедэ таряашан хүн ямар һайн һайхан хуби заяатай болоо гээшэб. Бүхы хүдэлмэреэ оньһото техникын хүсөөр бүтээдэг болообди. Ажалдаа оролдосотой һайнаар хандадаг хүнүүд ямар ехэ хүндэтэй, нэрэтэй солотой болооб! Энээнине би өөрынгөө ажабайдал, ажаһуудал дээрэһээ хаража ябанаб.

Мүнөө 62 наһатай болоҗо, амаралтада гараха эрхэтэй болоһон хүм. Теэд иимэ гоё һайхан сагай ерээд, совет арад түмэнэйнгөө коммунизмын дардам харгыда гараад байхада, хамтын ажалда хабаадангүй, минии һууха аргамни үгы. Минии һэшхэл һанаан, таряашан нэрэмни шэн габьяата ажалда зоригжуулна. Таряашан хүнэй һэшхэл ехэ байха ёһотой. Энээн тушаа Житомирско областиин «Первое Мая» колхозой звеное даагша, 69 наһатай Надежда Григорьевна Заглада тон зүб хэлэнэ.

Манай Буряад нютагай эрхэ байдалда кукурузын үндэр ургаса абаха аргатайе олонхи хүнүүдэй үнэншөөгүй байха үедэ, өөрынгөө дураар кукурузашан болоо һэм. Энэ харюусалгатай, шэнэ хэрэгтээ бүхы хүсэ шадалаа, ухаан бодолоо зорюулжа, дээрэһээ захиралта, заабари хүлеэнгүй, үдэр һүнигүй хүдэлөө бэлэйб. Тиигэһэнэй ашаар һүүлэй хэдэн жэлэй туршада гектар бүриһөөнь 800—1000 гаран центнер кукурузын эшэ набша абажа, манай республикада энэ ургамалай үндэр ургаса үгэхэ байһаниинь гэршэлэгдээ.

Хабарай тарилгын үедэ өөрынгөө орлогшо Цыренжап Очиртарович Цыдыптаровта, мүн бэшэшье кукурузашадта хайшан гэжэ тариха, һүүлээрнь харууһалха тухай заажа, хэлэжэ үгэдэг байгааб. Тиин колхозоймнай бүхы кукурузашад оролдосотой шударгыгаар ажаллажа, баян ургаса ургуулаа. Кукурузынгаа 850 гектар талмайһаа дунда зэргээр га бүриин хэдэн зуун центнер ногоон набша абаабди. Ехэнхи поли дээрэмнай 3—4 метр үндэр, 500—600 грамм буурсагтай кукуруза урганхай.

Тэрэшэлэн колхозой, манай Сагаан-Шулуутайн бригадын партийна организацинуудай хүдэлмэри тухай хэдэн үгэ хэлэхэ һанаатайб. Эдэ организацинууд һүүлэй үедэ ажалшадай дунда политическэ[...] хидхэлэй ехэхэн хүд[...] ябуулна.

Гэбэшье ажал хүд[...] дэнь бага бэшэ дутагд[...] бии гэжэ тэмдэглэмээр[...] һанахада, колхозой па[...] организаци ажахын [...] хүдэлмэри саг бол[...] дүүргэхэ хэрэгтэ колхо[...] дые үшөөл һайса эл[...] шаданагүй. Жэшээлхэ[...] жэлдэ манай кукуруз[...] ургуулһан баян урга[...] болзортоо хуряагдажа [...] даагүй. Энэ асуудала[...] хозой правлени, партор[...] цида хэдэ дахин ханда[...] радхалнуудые оруулһа[...] хабди. Тиигэбэшье зох[...] жээн абтаагүй.

Колхозой, бригад[...] партийна организаци [...] туу дундануудаа дары[...] хажа, хүдэлмэреэ са[...] эрид һайжаруулха ба[...] найдагдана.

Б. ГАЛД[...]
колхозой кукуруз[...]

Социалис мүрысөө зүбөө[р] эмхидхэһэнэй үрэ дүн

Манай фермэ 16 һаалишадтай юм. КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй шиидхэбэринүүдтэй танилсаад, фермымнай һаалишан, малшан бүхэн малайнгаа тоо толгойе олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ зорилгоор ехэхэн уялгануудые абаа һэн. Жэшээлхэдэ, энэ жэл үнеэн бүриин 2200 литрһээ бага бэшэ һү һааха гэжэ фермын уялга соо бэшээтэй. Зарим түрүү һаалишад бүришье ехэ уялгануудые абаһан байха.

Һаалишад, малшадай абаһан уялгануудаа нэрэтэй т[...] дүүргэхын тулада бригад[...] тийна организаци тэдэн[...] ехэхэн политическэ, эм[...] хүдэлмэри ябуулна.

Социалис мүрысөөнэй [...] 10 хоног бүри гаргагд[...] химлэгшэд урмашуулаг[...] рын дүнгөөр малшадай [...] лаан татагдажа, ажал[...] риин ябаса, саашанхи [...] нууд тухай хэлсэгдэд[...]

Фермымнай түрүү [...] Людмила Унагаева [...] найма һарын турша[...] үнеэн бүриһөө 1752 [...] һаагаа. Гансахан авгу[...] үнеэн бүриин 222 лит[...] һан юм. Тэрэшэлэн һаа[...] тонина Шангина, Ека[...] сова, Наталья Жарко[...] Максимова гэгшэд эн[...] эхинһээ хойшо үнеэн [...] 1448—1429 литр һү [...]

Түрүү һаалишаднай [...] амжалтануудаараа һан[...] раад һуудаггүй. Ажал[...] дүршэл тухай нүхэдтөө [...] заажа үгэдэг. Залуу, дү[...] лөөр бага һаалишадые [...] абаад, хүдэлмэридэнь [...] байдаг. Жэшээлхэдэ, [...] Унагаева залуу һаали[...] кия Аносовае түрүү [...] гаха гэжэ оролдоно. [...] Шангина, Дарья Максим[...] һалхаар даанхай юм. [...] Максимова мүнөө баг[...] туугүйгөөр ажалладаг [...] на. Август һарада [...] үнеэн бүриһөө 204 ли[...] хада, Максимова—219 [...] гаа. Фермын хүдэлмэ[...] ажалдаа коммунис ёһо[...] жа, бэе бэедээ туһалжа, [...] шадабаряа дээшэлүүлж[...] ходо оролдожо байһа[...] манай коллектив комм[...] лай хүндэтэ нэрэ зэрг[...]

Энэ жэлэй найма [...] шада фермэмнай үнеэ[...] 1400-аад литр һү һааг[...] үнеэдтээ силос үгэжэ [...] Октябрь, ноябрь [...] үнеэднай олоор [...] Тиимэһээ һү ехээр [...] лис уялгаяа болзорһ[...] дүүргэхээр найданаб[...]

Д. МА[...]
һүнэй ферм[...]
нэгэдэхи [...]
парторганизациин [...]

Хүгжэлтэ, амжалтын замаар

Хүдөө ажахын продуктнуудые хэзээ хэзээнэйхиһээ элбэг болгохо зорилгоор һүүлэй үедэ парти, правительствымнай хараалһан тон шухала хэмжээ ябуулганууд ажахы бүхэнэй хурдан түргэн хүгжэхэ тодо зам заажа үгөө. Эдэ заабаринуудые оролдосотойгоор бэелүүлжэ эхилһэн колхоз, совхозууд ажахыгаа хүгжөөхэ хэрэгтэ бага бэшэ амжалта туйлана.

Энээнине Хяагтын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ колхоздо бодотоорнь хараа һэмди. Колхозой правлениин, партийна организациин арга боломжоёо зүбөөр хэрэглэһэнэй, ажалшадай хүсэ элсүүлхэ тодорхой хэмжээнүүдые абаһанай ашаар, энэ жэлдэ хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, гүрэндэ худалдаха түсэб, уялганууд муу бэшээр дүүргэгдэжэ, ажахынь түргэнөөр хүгжэжэ эхилэнхэй.

Колхознигуудай шударгы, габшагайгаар ажаллаһан дээрэһээ баян ургаса абтаба. Зарим полиин гектар бүриһөө 18—20 центнер гэхэ гү, али түсэбэй ёһоор 30 мянган центнерэй оронда 40 гаран мянган центнер ороохо таряан абтахань. Эндэхи кукуруза илангаяа ехээр ургаа. Сагаан-Шулуута нютагта нүхэд Галданов Цыдыптаров хоёрой хүтэлбэри доро тариглаһан 300 гаран гектар талмайн га бүриһөөнь 900—1000 гаран центнер кукурузын буурсагтайхан эшэ набша хуряагдана.

Малай ашаг шэмэ элбэг ехээр абадаг болохын, адууһа малдаа бардам хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхын тулада ехэхэн хүдэлмэри хэгдэһэн байна. Мүнөө жэлдэ 23500 центнер үбһэ бэлэдхэхэ түсэбтэй аад, 27 мянга гаран центнер һүрилжэ абтанхай, 8 мянга үлүүтэй тонно гэхэ гү, али үнеэн бүридэ 12 гаран тонно хүртэхэ кукурузын силос дарагданхай. Тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри үргэлжэлһөөр.

1962 оной эсэстэ энэ колхоз 2200 эбэртэ бодо малтай, 10100 хонитой, 1000 гахайтай, 6000 шубуутай байха уялга абаһан юм. Мүнөө тэрэнь бүхы талаараа дүүрэнхэй. Гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө дүүргээдшье байхадань, малай тоо толгой олошоруулха түсэб, уялгань дүүрэхэ байха.

Адууһа малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ, гүрэндэ һү, мяха, нооһо, үндэгэ худалдаха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэжэ байнхай. Мяха худалдаха түрүүшын хахад жэлэй түсэб 100,7 процент, үндэгэн — 130 процент, нооһон—108 процент дүүргэгдээ. Гүрэндэ мяха худалдаха гурбадахи кварталайнгаа түсэб мүнөө дүүргүүтэй байна. Үндэгэ худалдаха уялгаяа үнинэй дүүргэнхэй. Һү тушааха жэлэйнгээ уялга декабриин табан болотор дүүргэхын тула малшад, һаалишад шармайн оролдожо байнад.

Түсэб, уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ, олзо доходоо эрид дээшэлүүлнэ. Тиигэһэнэй ашаар колхозойнь баялиг ба хүсэн улам нэмэнэ. Жэшээлхэдэ, энэ жэлэй хэдэхэн һарын туршада 110 киловатт хүсэтэй электростанци, 5 шэнэ трактор (тэрэ тоодо гурбан «ДТ-54», нэгэ «МТЗ-50» болон нэгэ «Т-28»), таряа хуряаха «СК-3» түхэлэй 5 комбайн, кукуруза хуряаха 4 комбайн, нэгэ катер, нэгэ паром, час соо 60—120 тонно ороохо таряа ашаха хоёр машина гэхэ мэтые худалдажа абаа. Мүн ороохо таряа хадагалха механизированнэ 7 шэнэ амбаар, нэгэ тоог, 300 үнеэ оньһон аргаар һааха зал баригданхай. Гурбадахи фермэдэнь машинаар һү һааха түхеэрэлгэ тодхогдоо, һаядаа үшөө хоёр фермэдэ табигдахань.

Ажалшадай байдал, һуудал улам һайжаруулха зорилгоор ехэхэн юумэ хэгдэнэ. Һүүлэй үедэ хэдэн арбаад шэнэ гэр, соёл гэгээрэлэй эмхи зургаанууд, тэрэ тоодо хоёр культбаза баригдаа. Колхознигуудай олзо доход түргэн ургана, тиигээд бүри элбэг дэлбэг, баян дэлгэр байдалтай болоҗо байна. Хабарай тарилгын, ургаса хуряалгын үедэ поли дээрэ хүдэлһэн хүнүүдтэ түлөөһэгүй хоол үгтэхөөр хараалагданхай. Бүхы колхознигууд жэл бүри түлөөһэтэй амаралта абаха, үндэр наһатай гү, али үлбэр бэетэй болоҗо пенсидэ гараһан хүнүүдтэ үгтэдэг тэдхэмжэ нёдондонойхиһоо 5,5 дахин ехэ болохо юм.

Тиин хүдөө ажахыгаа хүгжөөхэ талаар партиин Центральна Комитедэй, Советскэ правительствын табиһан асари ехэ зорилгонуудые бодото дээрэнь бэелүүлхын тула энэ колхоз бүри мүнөө жэлдэ горьтой алхам хэхэнь.

Ц. СУБАНОВ.

ХҮДӨӨ АЖАХЫЕ ХҮГЖӨӨХЭ ТАЛААР XXII СЪЕЗДЫН ШИИДХЭБЭРИНҮҮДЫЕ БЭЕЛҮҮЛГЭДЭ БҮХЫ ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИНУУДАЙ, АЖАЛШАДАЙ ДЕПУТАДУУДАЙ СОВЕДҮҮДЭЙ, ПРОФСОЮЗУУД БОЛОН КОМСОМОЛОЙ БҮХЫ ХҮСЭН ЭЛСҮҮЛЭГДЭХЭ ЁҺОТОЙ. ОРООҺО ТАРЯА, ХЛОПОК, МЯХА, ҺҮ, НООҺО БОЛОН ХҮДӨӨ АЖАХЫН БУСАД ПРОДУКТНУУДЫЕ БҮРИ ЭЛБЭГЭЭР АБАХЫН ТУЛА БҮГЭДЭ АРАДАЙ МҮРЫСӨӨ ДЭЛГЭРҮҮЛХЭ, ОЛОНИИТЫН ЭДЭБХИ ҮҮСХЭЛЫЕ ТОЛГОЙЛХО ЗОРИЛГО ТАБИГДАНА.

(КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленум дээрэ Н. С. Хрущевой хэһэн элидхэлһээ).

Колхозой шубуушан Николай Емельянович Дубинин өөрынгөө туһалагша нүхэрНогачеэв Николай Филипповичтэй хамта оролдосотой һайнаар хүдэлжэ, гүрэндэ үндэгэ худалдаха жэлэйнгээ түсэб үни дүүргэнхэй.
Ю. МАЗУРИНАЙ фото.

БУРЯАД ҮНЭН

2-дохи нюур

1962 оной сентябриин 22.

АГУУЕХЭ ОКТЯБРИИН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

АЖАЛШАДАЙ ДУРА ТАТАНА

...лшадай ажаһуудалай ...эл элбэг дэлбэгээр гар...ээшэ шухала асуудал ...ой. Тиимэһээ Буряадай ...хозой нилээд олон пред...иуудта мебельнэ үйлэд...үргэнөөр эмхидхэгдэжэ ... Кабанскын аймагай ...огой цемент-шиферэй за... мебель үйлэдбэрилхэ ...цех һаяхан нээгдэбэ.

...одой үнинэй хүдэлмэри... Василий Иванович Вер... даадаг энэ цехтэ мү... хүн ажаллана. Түрүү...гта һаад хэдэг элдэб ...нууд усадхагдаад, мү... шэнэ продукци бүтээн ... болобо. Телевизор, ...риемник доро табиха ...нууд, эдеэнэй, мүн ...н столнууд, стул, мүн ...е мебель поточно ар... бүтээн гаргагдана.

Манай цехэйхидэй урда ...лго табигданхай, —гэ... даагша нүхэр Вер... хөөрэнэ.— Һаяар бидэ... ...рвантнуудые, канцеляр-ска столнуудые, диван, номой шкаф гэхэ мэтые бүтээдэг болохомнай. Элдэб үнэтэ модоной фанерээр бүригдэһэн, гоё һайхан үнгэтэй мебель хэхэ зорилготойбди.

Мебель бүтээхэ үйлэдбэритэй танилсаха, түрүүшүүлэй дүршэлые халан абаха, шудалха зорилготойгоор нүхэр Вершинин Рига городой фабрикануудта ошожо ерэһэн байна. Эндэ мебель бүтээлгээр баян дүй дүршэлтэй предприятинууд олон гээшэ. Тэдэ предприятинуудай үйлэдбэриин технологитой һайнаар танилсажа ерээ.

Шэнэ продукци бүтээн гаргаха хэрэгтэ тус заводойхид ехэ анхаралтайгаар хандана. Тиимэһээ тэдэнэй мебель һайн шанартай, газаа талань гоё һайханаар мүлигдэжэ, толормо үнгэтэй лаагаар хушагдана. Ажалшад эндэ бүтээгдэһэн мебель һайхашаан, дуратайгаар худалдан абана.

Цехые даагша В. И. Вершинин, дүй дүршэлтэй мастернууд болоһон Г. Бакуменко, И. Болдаков, А. Стрекаловский, Н. Иванов, И. Фоменко гэгшэд даабаридаа харюусалгатайгаар хандан, эрхим шанартай мебель бүтээхые оролдоно.

— Манай бүтээһэн мебель республика дотороо эгээл һайн шанартай, гоё һайхан байхын тула бидэнэр оролдонобди, — гэжэ тэдэнэр мэдүүлнэ.

В. Попов.

Гээгдэлһээ гараһан предприятида

...һээ урдахи олохон ...дтэ Улаан-Үдын валеп...адаг фабрикын хүдэл...эд түсэбөө дүүргэнгүй, ...ээгдэжэ ябагша һэн. ... нёдондо тэдэнэр гээг... гараад, түсэбһөө га... продукци үгэжэ эхилһэн ...

... жэлдэ тус фабрикын...ри эршэмтэйгээр ажал...айма һарынгаа түсэб ...һоонь урид дүүргээд, ...һаа гадуур арба мян...ар валенка гаргаба. Эн...дэлмэришэд хуушарһан ...ганүүдээ шэнээр һэл...бяа, үйлэдбэреэ оньһожоруулаа. Мүн хүдэлмэришэдэй ажаллахада зохид болгохын тулада ехэхэн анхарал хандуулагдана.

Һүүлэй үедэ олон шэнэ машина, станогууд абтаа, дүүжэн харгы тодхогдоо. Валенка дарадаг цехтэ автомат аргаар хүдэлхэ түхеэрэлгэ ашаглагдажа эхилээ.

Энэ фабрикынхид Агуухэ Октябриин 45 жэлэй ойдо зорюулагдаһан социалис мүрысөөндэ оролсохо зуураа, дээшэлүүлэгдэһэн шэнэ уялгануудые абаба.

И. Петров.

Залуушуул шагналда хүртэбэ

Залуу оёдолшод Галя Таракановская, Клара Караваева, Валя Орлова, Надя Черепанова, Галя Цыганова гэгшэд жэшээтэ һайн ажалаараа нүхэдэйнгөө дунда суурхаһаар үнинэй. Улаан-Үдын «Труд» гэжэ оёдолой фабрикын эдэ хүдэлмэришэд һара бүхэндэ даабаряа 150—160 процент дүүргэжэ, оёдолшодой дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана. Хубсаһа һайнаар оёхо гэжэ оролдодог залуу басагад голодоһо нэгэшье гаргангүйгөөр ажалладаг.

Ажалдаа шалгарһан түрүү оёдолшод Клара Караваева, Галя Таракановская, Валя Орлова гэгшэдые «үйлэдбэриин залуу түрүү хүдэлмэришэндэ» гэһэн тэмдэгээр ВЛКСМ-эй Улаан-Үдын горком шагнаһан байна. Галя Цыганова Надя Черепанова хоёр ВЛКСМ-эй горкомой Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаа.

Үйлэдбэриингөө даабарие болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө саашадаашье ходо оролдохобди гэжэ тэдэнэр мэдүүлбэ.

И. Ткачев.

Һургуулиин алсабаида

АЛХАМ ХЭГДЭБЭШЬЕ, АЖАЛ ҮШӨӨЛ ЕХЭ

1. БҮГЭДЭНИИТЫН ҺУРАЛСАЛ БЭЕЛҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ

Бүгэдэнниитын һуралсал бэелүүлхэ тухай асуудал үнгэрэгшэ һуралсалай жэлэй үедэ Ахын аймагай олонхи сомоной Советүүдэй сессинүүд, партиина суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн, тиихэдэ энээн тушаа партиин райкомой зүглөөшье сагүргэлжын анхарал табигдаһан байгаа.

Һургуулиин наһанай нэгэшье үхибүү һургуулиһаа гадуур үлөөнгүйгөөр һуралсалда хабаадуулха талаар Шарзын (һургуулиие даагша Г. А. Иванова), Сенцын (А. А. Ханхарханова), Самартын (П. М. Загвоздина), Зүүн—Халбын (А. А. Юдина) эхин һургуулинууд горьтойхон хүдэлмэри ябуулаа.

Жэшээ болгон Пионерэй рудныгые (начальнигынь В. Н. Жадько) абажа харая. Тэндэ түрэлхидэй дунда горитойхон хүдэлмэри ябуулагдана, гэр бүлэдөө хүүгэдые зүбөөр хүмүүжүүлхэ асуудалаар лекцинүүд, тусхай үдэшэнүүд үнгэргэгдэнэ. Түрэлхидэй хүсөөр жэл бүри һургуулиин байшан болон багшанарай гэр байранууд заһагдана, хэшээлдэ шухала зураг хэрэгсэлнүүд һайнаар бэлдэгдэнэ. Ушар тиимэһээ нэгэшье үхибүүн һургуулияа орхиногүй, һураһан класстаа хоёрдохи жэлээ һууханя болинхой.

Һүүлэй жэлнүүдтэ илангаяа бүгэдэниитын уялгата һуралсал бэелүүлхэ тушаа Орлигой сомоной Совет (түрүүлэгшэнь Б. Б. Никифоров, секретаринь Е. Ж. Пронтеева) анхарална онсо хандуулжа эхилһэн. Жэшээнь, 1960—1961 оной һуралсалай жэлдэ һургуулияа гурбан үхибүүд орхибошье, бусаагдаа һэн. Һургуулиин наһанай үхибүүдэй тоо бүридхэлгые дурсагдаһан сомсовет эмхитэй һайнаар ябуулдаг. Гадна үншэн гү, али ехэ гэр бүлын үхибүүдтэ саг үргэлжын туһаламжа хүргэгдэдэг. Эндэ мүн ВЛКСМ-эй райкомой гаргаһан үүсхэл тухай дурдамаар. Жэшээнь, табадахи классай һурагша С. Семенов нёдондо һургуулияа хаяжархиһан байгаа. ВЛКСМ-эй райкомой секретарь нүхэр Галсанов тэрэ үхибүүнэй түрэлхидтэй хэдэн дахин уулзаһан, хөөрэлдэһэн, тэрэнэй эсэстэ үхибүүень һургуулида дахин оруулһан юм. Һурагша С. Семенов табадахи классаа амжалтатайгаар дүүргээд, мүнөө 6-дахи класста һуража байнхай.

Тэрэшэлэн Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо (түрүүлэгшэнь нүхэр Налханов, парткомой секретарь нүхэр Сыренов) үнгэрэгшэ һуралсалай жэлэй үедэ тусхай жаса бии болгогдожо, интернадта байдаг бүхы үхибүүд түлөөһэгүй ниитын хоолоор хангагдаа. Мүн зарим үхибүүдтэ хубсаһа хунар үгтөө юм. Дурсагдаһан колхозой жэшээгээр бусадшье колхозууд үхибүүдээ ниитын эдеэ хоолоор хангадаг болоһон.

Гэбэшье үнгэрһэн һуралсалай жэлдэ бүхы аймаг дотор 8 үхибүүд һургуулида ябажа шадаагүй. Энэ талаар Сорогой, Бурун голой сомоной Советүүд илангаяа муу дүнгүүдтэй. Жэшээнь, Сорогто Шорноев П. һургуулияа хаяһан байгаа. Теэд сомоной түрүүлэгшэ нүхэр Машаев, һургуулиин багшанар ямаршье хэмжээ абаагүй. Бусад 7 үхибүүд бэе муутай шалтагаанһаа болоо гэһэншүүгээр һургуулида хабаадуулагдаагүй.

Иимэ дутагдал дабтахагүйн тула, бүгэдэниитын уялгата найман жэлэй һуралсалые бодотоор бэелүүлхын тула аймагта тусхай штаб, постнууд бии болгогдоо. Тэдэнэй гэшүүдээр партиин, ВЛКСМ-эй райкомуудай секретарьнууд, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ, түрэлхид, медицинын хүдэлмэрилэгшэд болон бусад баталагданхай. Тэдэнэр һургуулиин наһанай үхибүүдэй тоое дахинаа лаблан тодорхойлхоһоо гадна, ехэ наһатаниие заочно һуралсалда хабаадуулха талаар ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулжа байнхай.

ЗАЛУУШУУЛ БҮГЭДӨӨРЭН ҺУРАХАНЬ

Аймаг дотор аяар 200 гаран залуушуул найман класс дүүргээгүй байбашье, үнгэрэгшэ жэлдэ ямаршье һуралсалда хабаадуулагдаагүй юм. Тэдэниие һургахын тула аймагай штаб мүн лэ горитой хүдэлмэри ябуулжа эхилэнхэй. Эхин һургуулигүй 20 гаран хүнүүд мүн лэ һуралсажа эхилбэ. Сорогой һургуулиин багша В. Ж. Мунконов 3 хүниие түлөөһэгүйгөөр һургаха уялга абаа. Тэрэнэй үүсхэлые бусад һургуулиин багшанар дэмжэжэ, туд тудтаа 3—4 хүниие һургахабди гэһэн уялга багшанарай августын суглаан дээрэ абаа.

Республикын заочно дунда һургуулида 70 гаран хүн һуралсаха

Мүн Орлигой дунда һургуулида заочно һургуулида консультпункт нээгдэхэнь.

Залуушуулые һургуулида олоорнь хабаадуулхын тула тэдэнэй дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулагдажа захалба. Жэшээнь, партиин райкомой секретарь Д. С. Унжуев Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо, ВЛКСМ-эй райкомой секретарь В. Галсанов — Сорогто ошоод хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэбэд. Тэрэшэлэн Орлик тосхондо ажаһуудаг залуушуул дунда һургуулиин дэргэдэ нээгдэхэ үдэшын һургуулида һуралсаха юм.

Иимэ аргаар найман классай эрдэмгүй бүхы залуушуул һуралсалда хабаадуулагдаха.

НОМУУД ЮУНДЭ ДУТАНАБ?

Һуралсалай шэнэ жэл эхилжэ, үхибүүдшье хүхюунүүд. Теэд урмаа хухархаар гансахан лэ зүйл бии. Юуб гэхэдэ, класс бүхэндэ номууд дутуу. Буряад хэлэн дээрэ номууд оройдоошье байхагүй. Теэд хэн зэмэтэйб? РайПО-гой түрүүлэгшэ нүхэр Ирхеев Е. Ц., аймОНО-е даагша нүхэр Д. Д. Лыгденов хоёр лэ!

Һуралсалай шэнэ жэлдэ хэрэгтэй болохо бүхы номуудай захил данса саг болзор соогоо нүхэр Ирхеевтэ үгтэһэн юм.

Энээн тухай асуухаламнай тэрэ дала мүрөө хабшан, иигэжэ харюусаба:

— Үгы, мэдэнэгүйлби. АймОНО-гой захилые Буркоопсоюзда хүргөө һэмди.

Нүхэр Ирхеев номуудые саг болзор соонь асаруулхын хойноһоо оролдоогүйшье һаа, архи ямар элбэгээр асаруулнаб.

Харин тиихэдэ аймОНО-е даагша Д. Д. Лыгденов райПО-до захил үгөөд лэ һанаагаа амаршоо ха юм.

Буркоопсоюзайхид дороһоо ехээр донгодуулаагүй хадаа шэхэ дүлии, нюдэ балай һууһаар лэ.

***

Бүгэдэниитын һуралсалые бэелүүлхэ талаар Ахын аймагта бусадшье дутуу дунданууд яһала олон тохёолдоно. Энээниие эрид шиидэнгеэр усадхахын тула аймагай партийна, советскэ болон комсомолой организацинууд улам ехэ эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулха зэргэтэй.

Д. Ошоров,
манай штатнабэшэ корр.

Мүрысөөндэ түрүүлэгшэд

Урдань мотор заһабарилжа байһан «Буряткабель» заводойхид һүүлэй жэлдэ үйлэдбэреэ шэнэдхэн, тад ондоо продукци бүтээн гаргажа эхилбэ. Мүнөө мотор заһабарилга продукциинь бүхы хэмжээнэй миил 10 процентые эзэлнэ, 90 процентнь—машина бүтээлгэ болоно. Тус завод мүнөө жэлэй 7 һара соо нёдондоной энэ үеынхиһээ 60 процентээр ехэ продукци бүтээн гаргаа.

Шэнэ продукци бүтээн гаргажа эхилһэн «Буряткабель» заводой коллектив Агуухэ Октябриин хүндэлэлдэ зорюулһан ажалай вахтада жагсаха зуураа, ноябриин 7-ной үдэр болотор дүрбэн обмоточно машина түсэбһөө гадуур бүтээн гаргаха уялга абанхай.

Заводой участок, цех бүхэн арга боломжонуудаа хаража үзөөд, шэнэ уялганuудые абаба. Заводой олон түрүүшүүл уялгаяа дүүргэжэ эхилээ. Обмоточно машина хабсардаг участогта ажалладаг Сергей Ханхатов даабаряа үдэр бүхэндэ 160 процент дүүргэдэг болонхой. Түрүүшүүлэй нэгэн, эрхим фрезеровщик гэжэ сууда гараһан Анна Ефремова бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана.

Социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ гараһан нүхэд Ефремова, Ханхатов гэгшэд тус бүридөө шэнэ уялгануудые абажа, долоон жэлэй дүрбэдэхи жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэхые нүхэдөө уряалһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: **эрхим фрезеровщик Анна Ефремова, Сергей Ханхатов гэгшэд ажаллажа байна.**

Л. Хайдуровай фото.

БИРАГУЙ НОМ

...Мангатхановай зэлжээтэ «...Замбуулинай дуун» гэжэ ...шүлэгүүдэйнь түүбэри— ...номой хэблэлээр гараа. ... «Шинии, минии шүлэ... дуунууд», «Шог, ёгто зо...» гэһэн хубинуудһаа бү...

...түрүүн, тэрэнэй зохёол ту... урид, өөр тухайнь ... үгэ хэлэхэ хүсэл бии. ...тханов бэшэжэ эхилһээр ...инэй. Газетэ, журналда ...г, мүн хэдэн номшье ... байна. Уншагшад поэ...нэй һүүлшын зохёолоор ...гэшэбди. Иигэжэ хэлэ...дань бэшэгдэһэн зохёол...гэ буурадаг гэнэ бэшэ... ...юб гэхэдэ, шэнэ зохёол ...уралтые харуулжа үгэдэг ... Ушар иимэһээ А. Мангат... ...р зэргэ ургажа ябанаб ... хаража үзэхэ ёһотой...йшьебди.

...А. Мангатхановай һүү...лнуудые харая.

... бэшэ болзороор ... байнабди.

..., багша болохоор ... ерээбди, — гэжэ ...удентнэрэй дууе» эхилнэ.

... —

... таряа ургуулхаар ... балиг олохобди, ...оноо суурхуулхаар ... хүнүүд болохобди.

... шулуун харгытай ... хадые дабахабди.

... зоригтой ... хүүгэдбди... г. м.

...шье, түхэл маягайнгаа...гаашье талаар ямар энеэдтэй дуун бэ даа? Дээдэ һургуулида һуража байһан залуушуул нимэхэн дуу дуулаха юм аал даа? Энээниие эгээл долоо-найматай үхибүүд: «Эжы, би номоо һайнаар үзэхэб... Тоомоо таһархаа болёоб... Бэрхэ хүбүүн болохоб...» гэһэншүүгээр талтнруутан дуулалдадаг гээшэ.

А. Мангатханов үгэ хүсэдөөр хэрэглэжэ шаданагүй, тэрэнэй удхыень ойлгоношьегүй гээшэ аа гү гэһэн һэжэг түрэнэ. Жэшээнь, «Талаар наран соробхёо», «Манай таланар социализмын замаар дабхяа», «Агаарташ сээжэ дүүрэн амилнаб» г.м. Талаар наран соробхидоггүй. Теэд, соробхилхо гэһэн үгэ эндэ оройдоошье тааранагүй. «Таланар» гэжэ бэшэнэ. Иигэжэ буряад хүн хэлэдэг юм гү? Агаарта хүн хайшан гэжэ амилдаг юм ааб? Минии һанахада, хүн агаараар амилдаг хаш даа.

Имэрхүү дутагдалнуудые бэдэрхэ болоо һаа, заха үзүүртэнь хүрэхэгүйбди.

А. Мангатханов үндэһэн хэлээ ехэ муугаар мэдэнэ, ажабайдалые зүбхэн лэ сонхоор харана. Тиимэһээл тэрэнэй шүлэгүүдынь шүлэг бэшэ, харин статья болошоно. «КПСС-эй Программа уншаад байхадаа...», «Ород хүбүүдтэ-алдар соло!», «Замбуулинай онгосо», «Дүрбэн герой комсомолшуудта», «Патрис Лумумбые алагшадта харюу!» г. м. шүлэгүүдынь шүлэгүүд бэшэ. Авторай эгээл ехэ дутагдалынь гэхэдэ, юумэн бүхэндэ хүйтөөр хандана.

Газарта шулуун хэбтэдэг. Хэрбээ тэрэниие үргөөд ондоо шулуунтай хабиралдуулаа һаа, ошон гарзха юм бээз. Тэрээндли, А. Мангатхановай шүлэгүүд эгээл шулуун шэнги мүлигдөөгүй, арзабарза, адаалхай. Харин досоонь гал бии гү, үгы юм гү, мэдэхын аргагүй.

Уншагшад тэрэнэй шүлэгүүдые зүрхэнтээ хабиралдуулжа байхагүй ха юм. Бидэ харазгүй далитай, хилэндлн зөөлэхэн, һолонгодли һайхан, шэмэтэй, аршаан мэтэ тунгалаг, гүнзэгы поэзиие уншахадаа, сагаа гамнадаггүйбди. Юундэб гэхэдэ, тиимэ зохёолнууд манай досоо найдал, һайн һайхан бодол түрүүлдэг. Мүн ажабайдалай гүниие ойлгоходомнай сэгнэшэгүй туһа үзүүлдэг. Энээниие бидэ сохом поэзи гэжэ этигэнэбди, нэрлэнэбди.

Андрей Мангатхановай шүлэгүүдые тобшоор, наряар энэ бишыхан шэнжэлэл соо хаража үзэхэ аргагүйбди, хэрэгшьегүй гэжэ һананабди. Минии саана шүүмжэлэгшэд, шүүмжэлэгшын саана баһал шүүмжэлэгшэ—арад зон гэжэ бии.

Манай дунда зохёолые хүсэдөөр, үнэн зүбөөр сэгнэнгүй хэблэжэрхидэг ушар үшөө байһаар гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй, гадна заһабарида орууланшьегүй түлхижэрхинэ ха гэжэ һэжэг түрэмөөр ушарнууд болодог. Энэл гэмээр А. Мангатхановай түүхэй шүлэгүүд хэблэгдэн гарашоо хэбэртэй.

А. Мангатханов ёһотойгоор бэшэхэ гэжэ бододог юм һаа, хүдөө нютагуудаар ябабалнь, хүн зоноор хөөрэлдэбэлнь, ехэ туһатай байха һэн.

Д. Мункуев.

Һургуули тухай хуули бэелүүлэн...

Һуралсал ажал хоёрые адли тэгшээр эмхидхэжэ, ургажа ябаа залуу үетэниие коммунизмын хэрэгтэ үнэн сэхээр хүмүүжүүлдэг һургуулинууд республика доторнай олон. Тэдэнэй нэгэн Мухар-Шэбэрэй аймагай Суулгын 11 жэлэй һургуулиин дүй дүршэл тухай хэлэмээр. Тус һургуули аймаг соогоо эгээ һая эмхидхэгдэһэн Суулгын совхозой түбтэ байдаг. Эндэ 500-гаад гаран үхибүүд ажал эрдэм хоёрые алишье талаһаань шудалжа, ажабайдалай үргэн замда бэеэ һорин бэлдэнэ.

Арадай гэгээрэлые ажабайдалтай нягта холбоотой болгохо тухай СССР-эй Верховно Соведэй Хуули бэелүүлэн, һургуулиин багшанар, совхозой дирекци, партком, комсомол, профсоюзай организацинуудтай хамта ехэ юумэ хээ. Нэн түрүүн совхозой хүдэлмэрилэгшэд һургуулияа материальна баазаар хангаха хэрэгтэ гол анхарал табиһан юм. Тиин һуралсалай мастерскойнуудые, машина шудалха кабинет барижа үгөөд, тэдэниие элдэб хэрэгсэлнүүдээр дүүрэн хангаа. Мүн үйлэдбэриин лагерь өөрынгөө хүсөөр байгуулаа. Тиигэһэнэй ашаар һурагшад материальна баазаар дүүрэн хангагдажа, һуралсал ажал хоёрые адли тэгшээр шудалха дүүрэн аргатай болоо.

Һурагшадые ажал үйлэдбэритэй танилсуулга, ажалда дүршүүлгэ хайшан гэжэ эмхидхэгдэнэб гэхэдэ, ахалагша классайхид зунайнгаа амаралтын үедэ үйлэдбэриин тусхай бригадануud боложо, мал, таряан ажал дээрэ хүдэлдэг. Бригадань ажахын тоосооной гуримаар эмхидхэгдэдэг. Һурагшадай үйлэдбэриин бригадануудай урда ямар зорилго табигдадаг бэ гэхэдэ, нэн түрүүн һурагшад гансал олзын түлөө оролдодоггүй, харин ажалай эмхидхэл, тэрэнэй үйлэдбэритэй танилсаха. хэһэн хүдэлмэриингөө үрэ дүн хараха, абтаһан продукциин өөрынь үнэ сэн хаанаһаа, хайшан гэжэ бүридэнэб гэжэ мэдэдэг болохо байна. Тиимэ болохолоороо һурагшад хүдөө ажахын үйлэдбэритэй гүнзэгыгөөр танилсадаг, ниитын ажалда ехэ дуратайгаар хүмүүжэдэг гээшэ. Гадна класс классаараа бригада боложо ажаллахадаа тэдэнэр бэе бэеэ хүндэлхэ, нэгэниинь бултанайнгаа, булта нэгэнэйнгээ түлөө гэһэн ёһо заншалаар хүмүүжэдэг.

Бригада бүхэниие багшанар ударидадаг ёһо заншалтай. Энэнь тон һайн гээшэ. Зарим һургуулинуудай багшанар һуралсалай жэлэй дүүрэмсээр манай хэрэг дүүрээ гэһэндэл һурагшадайнгаа зунай үедэ сагаа хайшан гэжэ үнгэргэхэ, юу хэхэ тухай һонирходоггүй, амаралтада гарашадаг.

Харин Суулгын һургуулиин багшанар һурагшадтаяа жэлэй дүрбэн сагта сугтаа ажаллана. Һуралсалай үедэ һурагшадынь фермэ, отара, шубуунай фермэнүүдтэ ошожо ажалладаг гуримтай. Совхозой дирекци һурагшадта 35 га газар таһалжа үгөө. Тэндэ һурагшад хүдөө ажахын элдэб ургамалнуудые таридаг, харууһалдаг, продукциень намар совхоздо тушаадаг юм. Һурагшад трактористын, шофер, комбайнер, һаалишан, шубуушанай мэргэжэлдэ һурана. 1959 онһоо хойшо 63 хүбүүд трактористын мэргэжэлтэй боложо гаранхай. Тэдэнэй олонхинь мүнөө совхоздоо хүдэлдэг. Һурагшад үйлэдбэриин мастерской, машина шудалдаг кабинедһээ гадна, совхозой МТМ-эйдэ ошожо трактор, машина болон хүдөө ажахын бусад зэр зэмсэгүүдые холбожо, заһабарилжа һурадаг. Тиихэдэнь тэдэнэртэ дүршэл ехэтэй механизаторнуудые гү, али механигые үгэдэг.

Гэхэ зуура фермэ, отарануудта гаража үйлэдбэритэй танилсахадань һурагшадта туһалхыень зоотехник, ветеринарые совхозой ехэл шархуугаар үгэдэг байһаниинь гэмшэлтэй. Энээн тушаа КПСС-эй обкомой бюрогой тогтоол бии ха юм. Теэд совхозой хүтэлбэрилэгшэд тэрэ тогтоолые хүсэдөөр дүүргэдэггүй байһаар. Һурагшадтай хүдэлһэн хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэ хэн түлэхэ юм? Арадай гэгээрэлэй таһаг гү, али ондоо эмхи зургаан гү? Энэ асуудал үшөөл элирүүлэгдээгүй гэжэ һургуулиин директор нүхэр Дашиев мэдүүлнэ.

Һурагшад 5 жэл удаагаар зунай үедэ үйлэдбэриин бригаданууд боложо ажаллахадаа, горьтой дүй дүршэлтэй болоо. Зунай үедэ совхозой 4 мянга гаран хони хайшалжа, зуугаад центнер нооһо гүрэндэ худалдаа. Үбһэ хуряалгада ябахадаа 150 га сабшаланһаа 1500 центнер үбһэ хуряажа абаа. Энэ ехэ хүдэлмэриие һурагшад хэнэйшье туһаламжагүйгөөр хээ. Мүн хэдэн мянгаад дальбараа, хэдэн зуугаад поршоонхо, хурьга, тугал ехэ болгоо. Эдэ бүгэдые мүнгэн дээрэ гаргабал, олохон мянганай ажал. Теэд һурагшад олзын хойноһоо ябаа бэшэ, харин ажабайдалай үргэн замда бэеэ һорин бэлдээ, ажал үйлэдбэритэй, тэрэнэй эмхидхэлтэй, түлөөһэнтэй, абтаһан продукциин үнэ сэнгэй хаанаһаа, юунһээ бүридэһэнтэй гүнзэгыгөөр танилсаа. Ургажа ябаа залуу үетэндэ энэнь юунһээшье үнэтэй бшуу.

Һурагшадай ажалай үрэ һайнтай байһые мэдэхэдээ, совхозой дирекци һургуулиин эриһэн юумыень хуу үгэдэг, хэрэгтэй юумээр хангадаг болоо.

Багшанар гансал ажал тухай һаналаа табяад, һуралсал, хүмүүжүүлгэеэ мартадаг гэжэ хэлэхын аргагүй. Эндэ баян дүй дүршэлтэй багшанар олон. Жэшээнь, Р. Эрдынеева, М. Ранжурова, Л. Абанькина, багша техник-механик П. Цыбикдоржиев, үйлэдбэриин багша Д. Балданов, М. Михайлолова, М. Полянская болон бусадай үльгэр жэшээтэ ажалай аша туһаар 1961—1962 оной һуралсалай жэлдэ бүхы һурагшадай 90 процентнь эрхим сэгнэлтэтэйгээр һуралсалаа дүүргээ. Һургуулиин 27 багшанар урдахи зорилгоёо һайн мэдэнхэй, багшын хүндэтэй нэрэ үндэр дээрэ үргэжэ ябахаар шиидэнхэй. Тэдэнэр һуралсалай шэнэ жэлые яһала һайн бэлэдхэлтэйгээр угтаад, 1962—63 онуудта нэгэшье һурагшые дахин класстань үлөөхэгүйбди гэһэн уялга абаад, ажаллажа эхилээ.

Гэхэ зуура һургуулиин ажабайдалда дутуу дунданууд үшөөл бии байһаар. Нэн түрүүн биологиин багшанар хэшээлээ класстаа үнгэргөөд лэ дүүргэдэг. Юуб гэхэдэ, таряан ажалай эмхидхэлэй хүдэлмэриие һайн мэдэнэгүй. Һургуулиинь үйлэдбэриин бригаданууд 3 жэл удаагаар ажаллана. Теэд ямараар хүдэлнэб, ямар алдуу гарганаб, тэрэнээ һайн мэдэдэггүй. Тэдэнэй ажалые Гэгээрэлэй министерствын, аймгүйсэдкомой гэгээрэлэй таһагай зүгһөө хэншье ерэжэ шалгаагүй, хараагүй, һонирхоогүй. Мүн харуулан ойлгуулха элдэб плакат, схемэ, диаграмма гэхэ мэтэ хомор.

Багшанар тус тустаа темэ бүхэнөөр, предмедээр тематическа түсэб табидаггүй. Теэдшье иимэ түсэб ондоо һургуулинуудта табигдадаггүй байна. Юуб гэхэдэ, тиимэ түсэб табиха захиралта һаял гараа ха.

Мүнөө жэлдэ совхоз үндэр баян таряа ургуулаа. Һургуулиин һурагшад таряа хуряалгада олоороо хабаадалсажа байнхай.

Б. Жамбалов,
манай корр.

Оперо, балетэй театрай дэргэдэ.
Ф. СОРОКИНОЙ фото.

БУРЯАД ҮНЭН
3-дахи нюур
1962 оной сентябриин 22.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын хүүгэдэй № 3 саадайхид немец хэлэн дээрэ хөөрэлдэжэ һууна.
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

В. ЖАЛСАНОВ

Хүүгэдтэ зорюулагдаһан шүлэгүүдһээ

Ганса Галдан

Хүхэ ногоон зүлгэ дээр
Хүүгэд баран сугларжа,
Дүхэриг хүрээ тойрожо,
Дүрьеэ табин шууянад.

Самса, дэгэлээ тайланхай,
Сарбуу, балсан барилсаад,
Бар хүсэеэ үзэлсэн,
Барилданад бултадаа.

Ута шугам зурахадажа,
Удаа дараа жэрылдэнд,
Утаа тооһо бурьюулан
Урилдаһаар ябашанад...

Гансал үдэр бүхэндэ
Гармын хүбүүн Галдан
Гансаарханаа тобхойжо,
Газар малтан һуунал даа.

— Үетэн манһаа таһархай
Үргэлжэдөө ябадаг лэ,
Урилдаан барилдаан хоёрһоо
Угтаа таһа арсадаг лэ.

Үбшэндэ ходо диилдэшэдэг,
Үлбэр муухан бэетэй юм, —
Гэжэ байжа үетэниинь
Галдан тухай хөөрэнэд.

—Бидэнэртээ нэгэдэжэ,
Барилдан, урилдан ябаа һаа,
Хүдэр шамбай бэетэйхэн,
Хүхин сэнгэн ябаха һэн.

Һайрхуу

«Далбагар налуу эрьетэй
Данжан хобооһоо байтагай,
Аршаантын хобоое хүндэлэн
Алхалаад юрэ гарадагби»—

Гээ хамнай гэлдэжэ,
Гэндэнии нүхэдынь тойроно.
Анхаран мүнөө одоол
Адаглаад байе нүхэд.

—Хараһаар бидэнэй байхада
Харайгаад мэнэ туршыш даа.
Шамтай боосолдохоор бэлэнбди.
Шадахагүйш даа харайжа.

Абынгаа асарһан бүмбэгэ
Алдаа һаа даа үгэхэб,—
Гэжэ Дарма хэлээд,
Гэндэндэ гараа һарбайба.

Хамаг нүхэдтөө хашагдаад,
Халаглан байһан Гэндэн
Хэды ехээр айгааш һаа,
Харайха баатай болобол даа.

Гүйжэ түргеөр ерээд,
Гэнтэ һүрэн гэхэдээ,
Уһанай тэгэн дундахана
Унашаба хашхаран.

Хотонойнгоо үетэн хүбүүнэй
Худалша һайрхуу байһыень
Хараа байса тодоруулһан
Хүүгэд хүхин шоглоно.

«Үетэн нүхэдтөө һайрхахаяа
Үедөө болёоб»,—гэхэдэжэ,
Гэндэн досоогоо гэмшэһээр
Гэртээ харижа ябаа һэн.

Үнэр баян эхэнүүд

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1944 оной августын 18-най Указай үндэһөөр, олон хүүгэдтэй эхэнүүдые «Эхын алдар» гэһэн орденуудаар, «Эхын медаль» гэжэ медальнуудаар СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэһөө шагнаба.

Захааминай «Красный Октябрь» колхозой гэшүүн Ханда Санжеевна Намсараева, Түнхэнэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Гарма Данцарановна Халудурова, Сэлэнгын Гусиноозёрск посёлогой гэрэй эзэн эхэнэр Радна Жамсуевна Будаева, мүн тус аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Дыжит Раднаевна Дармаева, Кабанскын Ранжурово тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Мария Васильевна Нагуслаева болон бусад юһэн үхибүү түрэжэ хүмүүжүүлһэнэйнгээ түлөө «Эхын алдар» гэжэ нэгэдэхи шатын орденоор шагнагдаа.

Найман үхибүү түрэжэ хүмүүжүүлһэн 8 эхэ «Эхын алдар» гэжэ хоёрдохи шатын орденоор шагнагдаба. Тэдэнэй тоодо Захааминай партиин XXII съездын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Цырен-Дулма Аюшеевна Баирова, мүн тус аймагай Баянгол посёлогой гэрэй эзэн эхэнэр Санжа Намдаковна Лыгденова, Баргажанай совхозой хүдэлмэришэн Улита Михайловна Богатых болон бусад бии.

Долоон үхибүү түрэжэ хүмүүжүүлһэн 28 эхэ «Эхын алдар» гэжэ гурбадахи шатын орденоор, 139 хүн «Эхын медаль» гэжэ нэгэдэхи, хоёрдохи шатын медальнуудаар шагнагдаһан байна.

ШАТАР Буряадай АССР-эй нютагай чемпионат

Мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаһан Мункоевой Межовто шүүгдэһэн ушар арбадахи уулзалгада хабаадагшадые ехээр гайхуулаа. Улаан-Үдэ городой чемпионтой наадаһан, мастерта кандидат Мельников алдуу хээд, шүүгдэһэнээ мэдэрбэ. Бурлаковтай наадаһан Вощенко бирахаяа болиһоноо ойлгожо, часаа зогсообо.

Самарин Марактаевые шүүбэ. Салтановтай наадаһан Бурлов буруу ябадалнуудые хэһэн дээрэһээ тэнсэхые дурадхаа. Сампилов Казьминиие, Брыскин Захаровые, Назимов Яблошевскиие шүүһэн байна.

Хабухаев Ушаков хоёр наадаагүй.

В. Мамилов.

Үбгэнэй ажал

Мүнөө 80 гара наһатай Гомбо Дашапилов «Байкал» колхоздоо (Захаамин) туһалдаг. Гомбо үбгэн энэ жэлэй үбһэ хуряалгын эхилхэдэ Адагай һүнэй фермын малые адуулжа, нэгэ хүнэй хэхэ ажал бүтээһэн байна. Нүгөөдэ үбгэжөөл—60 наһатай Сада Мижитдоржиев колхозойнгоо Зуһалангай һаалиин үнеэдые адуулна. Эдэ нүхэд колхозойнгоо анхан эмхидхэгдэхэһээ хойшо элдэб ажалда эдэбхи үүсхэлтэйгээр хабаадалсажа ябадаг юм.

Б. Шоёнов.

Сагай уларил

Буряадай гидрометбюрогой мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика доторнай бага зэргэ үүлэтэй байха, шииг нойтон орохогүй. Баруун хойто зүгһөө һулаханаар һалхилха. Улаан-Үдэ городто үглөөгүүр 4—6 градус хүйтэн, үдэртөө 0—2 градус дулаан болохоор багсаагдана.

Сентябриин 23—24-нэй үдэрнүүдтэ республика дотор үүлэтэйшэг байха, шииг нойтон орохогүй. Баруун хойто зүгһөө һулаханаар һалхилха. Һүниндөө 3—8 градус хүйтэн, үдэртөө 4—9 градус дулаан байхаар хараалагдана.

АРХИНШАДТА ГАМ ХАЙРА БАЙХАГҮЙ!

СССР-эй Верховно Соведэй депутат М. Е. Афанасьевагай «Городоо архиншадһаа сэбэрлэе!» гэһэн статья тон халуунаар дэмжэгдэбэ. Ниитын гурим наринаар сахиха, архиншадтай эрид шууд тэмсэхэ асуудал хүн зониие коммунис ёһоор хүмүүжүүлгын шухала зорилгонуудай нэгэн болоно.

Тус статьягай толилогдон сасуу,манай Ивалгын сомоной Соведэй гүйсэдхэхэ комитет тусхай заседани зарлаһан байна. Тэрээндэ сомоной Соведэй харьяата эмхи зургаанууд ба нютагуудта байгуулагдаһан арадай дружинануудай командирнууд уригдаһан юм. Арадай дружинануудай хүдэлмэри һайжаруулха, ниитын гурим наринаар сахиха, архиншадтай шангаар тэмсэхэ гэһэн асуудал гүйсэдкомой заседаниин гол асуудал болон хэлсэгдээ һэн.

Ивалга тосхоной арадай дружинын командир, арадай дружинын штабай гэшүүн нүхэр Данилов А. С. архиншадтай тэмсэхэ, ниитын гурим сахиха хэрэг һэргээжэ, тэрэ хүдэлмэриие саашадань шангадхаха зорилготойгоор сомоной Соведэй оршон соо тусхай һара (месячник) соносхохо гэһэн дурадхал оруулба. Тэрэ үүсхэл дэмжэгдээ. Иигэжэ архиншадтай тэмсэхэ ябадал эршэтэйгээр эмхидхэгдэжэ захалба.

Арадай дружинын штабай гэшүүн, кондитерска фабрикын директор Яковлевай хүтэлбэрилдэг 18 залуу хүбүүд, басагадһаа бүридэһэн команда штабта сугларба. Олонийтын газарнуудта, хамтын байрада элдэбээ гарадаг, ниитын журам эбдэдэг Сойко, Строгонов, Плотников гэгшэдые урдаа зогсоогоод, хуули бусаар аашалхаа болихыень шанга эрилтэ хэбэ. «Ендэ саашадаа заршам сахидаг болохобди» гэжэ үгэеэ үгэбэшье һаань, ниитэдэ таарахагүй ааша гаргаһан хэрэгые захиргаанай комиссида хүргэхэ гэжэ шиидхэбэ.

Мүн түрүүлэн дежурлаһан тэрэ команда тосхон соогуур, эндэ тэндэ ябажа һайса хараһан, адаглаһан байна. Магазинуудай харуулшадай хэр зэргээр уялгаяа дүүргэжэ байһые шалгаба. Дежурнын дэбтэрнүүдтэ тэмдэглэл хээ. Дружиннигууд Федор Казанцев, Антонида Яковлева, Лидия Быкова гэгшэд өөһэдынгөө уялгада харюусалгатайгаар хандаа гэжэ элирүүлэгдээ.

Ниитын гурим сахигшадай хэхэ юумэн ехэ. Сэхынь хэлэхэдэ, архиншад, хулиганууд, муу абари зан гаргагшад манай нютагуудта үшөөл олон. Жэшээнь, Ивалгадамнай Николай Тюкажан, Афанасий Зайцев, Виктор Рысов гэжэ нүхэдүүд бии. Эдэнэр үдэшэ архи уухань багадаад, үнгэрхэдөө үдэртөө, үглөөгүүршье хатуу харые барижархидаг зон. Гэр бүлэеэ хажарладаг хүнүүдшье мүн лэ дайралдадаг. Костырин Николай гэдэг һамгаяа ходол дайлажа, дарлажа байдаг заншалтай.

Совет гүрэнэй эрхэтэн байһан һэшхэлээ гээһэн иимэшүүлтэй хайра гамгүйгөөр тэмсэхэ саг тулаа. Тиимэһээ Ивалгын дружиннигууд олониитэ зонтой хүсөө нэгэдүүлэн, хүндэтэ зорилгоёо һайнаар бэелүүлхын түлөө эршэтэйгээр тэмсэжэ оробо.

Р. Тапхаров,
Ивалгын сомоной Соведэй арадай дружинын штабай начальник.

БУРЯАД ҮНЭН
4-дэхи нюур
1962 оной сентябриин 22.

Хилын саанаһаа

Социалис оронуудай аха дүүгэй харилсаа холбоон

ПРАГА, сентябриин 19. (ТАСС). Сентябриин 12-һоо 18 хүрэтэр Готвальдова городто (Чехословаки) СЭВ-эй машина бүтээлгын талаар саг үргэлжын комиссиин 16-дахи заседани болобо. Болгариин, Венгриин, ГДР-эй, Польшын, Румыниин, Советскэ Союзай, Чехословакиин түлөөлэгшэд, тэрэшэлэн Хитадай Арадай Республикын ажаглагша заседанида хабаадалсаа гэжэ ЧТК агентство мэдээсэнэ.

Заседани тухай коммюнике соо иигэжэ хэлэгдэнэ. Хэдэ хэдэн шухала түхэл янзын машинануудые, түхеэрэлгэнүүдые болон приборнуудые, тэрэ тоодо металл харуулдадаг станогуудые, кузнечно-прессовэ машинануудые, дизельнүүдые, вагонуудые, зарим түхэл янзын приборнуудые, пластмассаһаа юумэ бүтээдэг түхеэрэлгэнүүдэй гаргалгые тусхай мэргэжэлдэ оруулха гэһэн һанамжа дурадхал комисси баталан абаа, тракторнууд болон хүдөө ажахын машинануудые тусхай мэргэжэлдэ оруулха тухай һанамжа дурадхалнуудай проектнүүдые хаража үзөө.

Металлургическа промышленностьда бүтээсэ ехэтэй шэнэ түхэл янзын түхеэрэлгэнүүдые СЭВ-эй гэшүүн-оронуудта бүтээдэг бололгодо, хүгжөөлгэдэ хамаатай асуудалнуудта ехэ анхарал хандуулагдаһан байна. Тусхай мэргэжэлтэй предприятинуудта бүтээгдэһэн зүйлнүүдые 1965 он хүрэтэр бэе бэедээ бүри олоор үгэлсэдэг болохо тухай һанамжа дурадхалые комисси баталан абаа.

ООН-ой Генеральна Ассамблей

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 20. (ТАСС). Мүнөө үглөөгүүр ООН-ой Генеральна Ассамблейн пленарна заседани дээрэ политическэ асуудалнуудаар юрэнхы үгэ хэлэлгэ эхилээ. Бразилиин болон США-гай түлөөлэгшэд үгэ хэлээ.

«Баруун Шэнэ Гвиней (Баруун Ириан) тухай Индонезиин Республикын болон Нидерландын королевствын хоорондохи хэлсээн» гэһэн асуудал зүбшэхэ зүйлдэ оруулжа, үглөөдэр хэлсэхэ гэһэн Генеральна комитедэй һанамжа дурадхалые Ассамблей баталаа.

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 20. ТАСС-ай корреспондент Л. Пономарев иигэжэ дамжуулна:

ООН-ой Генеральна Ассамблейн зүбшэхэ зүйл баталалгые Генеральна комитет дүүргэһэн байна. Советскэ Союзай шухала дурадхалнууд тэрэ хэбээрээ зүбшэхэ зүйлдэ оруулагдаа.

Комитедэй заседани дээрэ СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо В. С. Семенов үгэ хэлэхэдээ, иигэжэ заагаа. КНР-эй 650 миллион тоото арадай тус организацида хуулита түлөөлэгшэгүй байһаниинь огто тааруугүй ябадал болоно. Хүн түрэлтэнэй табанай нэгэ хубиинь ООН-до түлөөлэгдөөгүй байхада[н] организаци бүхы хүн т[...] нэй трибуна боложе [...] гүй байна гээд В. С. [...] хэлээ. КНР-эй эрхын [...] дээд, ООН-ой бүхы ор[...] һаа чанкайшистнуудай [...] нагдаад лэ байхада [...] руугүй байдал зайсуу[...] болоно.

КНР-эй хуулита эрх[...] гээхэ тухай асуудал з[...] зүйлдэ оруулхагүй гэж[...] митедэй гэшүүдые [...] оруулхые Холбоото [...] дай түлөөлэгшэ Чарлы[...] оролдоһон байна. Тии[...] тус асуудал ООН-ой Ге[...] на Ассамблейн XVII [...] зүбшэхэ зүйлдэ оруула[...]

Алжирай национальна учредительнэ суглаанай һунгалта

АЛЖИР, сентябриин 20. (ТАСС). Ороной национальна учредительнэ суглаанай һунгалта бүхы Алжир дотор мүнөөдэр боложо байна. Энэ хадаа Алжирай бэеэ даанхай болоһоной һүүлээрхи түрүүшын һунгалта юм.

Нэгэ жэлэй болзороор һунгагдаха национальна учредительнэ суглаан ороной правительствые томилхо, конституциин проект зохёохо байна.

1962 оной сентябриин 20-до болохо Алжирай национальна учредительнэ суглаанай һунгалта департаментнуудта зохёогдоһон ниитэ списогэй ёһоор бүхы орон дотор үнгэргэгдэхэ байна. Департамент бүхэн һунгуулиин нэгэ округ гэжэ тоологдохо юм. Орон дотор 15 департамент бии. Эвианда баталагдаһан хэлсээнэй ёһоор, список бүхэнэй арбанай нэгэ хубинь европейцүүд, гол түлэб францызууд байха ёһотой юм.

Бүхы Алжир дотор 10,4 миллион хүн зон бии. Тэдэнэр 196 депутадуудые, тэрэ тоодо 180 алжирайхидые, 16 европейцүүдые һунгаха байна. Һунгалтада 6 миллион шахуу эрэгтэй, эмэгтэй һунгагшад хабаадаха байна.

Национальна сүлөөрэлгын фронтын политическэ бюро кандидадуудай һунгалтын списогүүдые зохёоһон байгаа.

Национальна учред[...] суглаан нэгэ жэлэй бо[...] һунгагдаха юм. Энэ [...] республикын шэнэ пра[...] ствые томилхо, консти[...] проект зохёохо юм. Хэ[...] циональна учредительн[...] лаанай һунгагдаһан [...] соогоо конституци зохё[...] деэгүй һаань, правит[...] национальна учредител[...] лаанай шэнэ һунгалта [...] турша соо үнгэргэхэ [...] байха юм.

Бен Белла һунгалтын ур[...] тээхи мэдүүлгэ хэбэ

ПАРИЖ, сентябриин 20. (ТАСС). Франс Пресс агентствын корреспондентын Алжирһаа мэдээсэһэнэй ёһоор, национальна сүлөөрэлгын фронтын политбюрогой гэшүүн Бен Белла үсэгэлдэр үдэшэ радиогоор үгэ хэлэжэ, Алжирай шэнээр байгуулагдаха правительствын, һунгалтынь мүнөөдэр боложо байһан Алжирай национальна учредительнэ суглаанай бэелүүлхэ программые найруулан хэлээ.

Орон дотороо нэгэдэлтэй байха шухала гэжэ онсолон тэмдэглэхэ зуураа, Бен Белла иигэжэ хэлээ. Алжирай политическэ болон экономическа ажабайдалай бүхы һалбаринуудта шэнэдхэлгэнүүд хэгдэхэ. «Экономическа түсэблэлгэ һайнаар» хэхые тэрэ уряалаа. Газар таряалан эрхилэлгые һайжаруулха, ороноо индустриализацилха, удаань аграрна реформо хэхэ гээшэ правительствын түрүүшын зорилго болоно гэжэ Бен Белла хэлээ.

Таряашадта туһаламжа үзүүлхэ, тэдэниие өөһэ[...] дөө ажахын техникэт[...] гохо шухала гэжэ Бен [...] хэлээ. Колониальна э[...] гын үедэ хүдэлмэригүй[...] олон болоһые зайсуулх[...] шэнэ правительствын [...] хэ баһа нэгэ асуудал [...] гэжэ Бен Белла хэлээ. [...] мэригүйшүүлые ажалт[...] гохын тула мастерск[...] заводууд нээгдэнэ, [...] рилганууд хэгдэжэ эх[...] жэ тэрэ хэлээ. Армиие [...] хэн хубилгаха, солд[...] сааша саащадаа ороно[...] ажабайдалда хаба[...] болохо шухала гэжэ Б[...] ла заагаа.

Национальна учред[...] суглаанай зорилгонуу[...] тогтоходоо, энэ суглаа[...] саар дуугаа үгэжэ, [...] галта хэхэ, ямаршье [...] лалтагүйгөөр бүхы э[...] тэгшэ эрхэтэйгээр бү[...] тын һунгалтада хаб[...] байха ябадалда, үнд[...] демократическа ко[...] зохёохо ёһотой гэжэ Б[...] ла хэлэһэн байна.

Г. С. Титовые белградайхид хүндэлнэ

БЕЛГРАД, сентябриин 20. (ТАСС). Хүүгэд болон эдир залуушуулда зорюулагдаһан литература барлан гаргадаг «Залуу үетэн» гэжэ хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэдтэй советскэ лётчик-космонавт Г. С. Титов мүнөөдэр уулзаа. Белградай, Земунай, дүтэ шадарайнь тосхонуудай 90 һургуулиин түлөөлэгшэд, хүүгэдтэ зорюулагдаһан номуудые бэшэдэг уран зохёолшод уулзалгада хабаадалсаа. Пионернүүд болон һургуулиин үхибүүд космонавтда ургамал сэсэгүүдые олоор барюулаа. Светозар Марковицын нэрэмжэтэ залуу астронавтнуудай клубай гэшүүнэй билет болон значок Герман Титовто барюулагдаа.

Удаань профсоюзуудай байшан соо Г. С. Титов Белградай пионернүүдтэй хани халуунаар уулзаа.

Советскэ космонавт өөрынь ниидэлгэ тухай олон асуудалнуудта харюу үгөө. Пионернүүд тэрээндэ улаан галстук зүүлгээ.

Тиигээд Югославиин хоёр томо мүрэнэй—Дунай болон Сава мүрэнүүдэй бэлшэр дээрэ нёдондо тариидаһан хани барисаанай паркда Г. С. Титов ошоо. Советскэ космонавт эндэ дуб модо таряа.

Үдэ багта Белград городой арадай соведэй комитедэй түрүүлэгшэ М. Неоричич Герман Титовтой уулзаад, Белградай дурасхаалта алтан медалиие тэрээндэ барюулаа.

Советскэ Союзһаа Югославида байдаг элшэн сайд А. М. Пузанов оройшог болоһон хойно обед хэжэ, Герман Титовые хүндэлөө. Союзна арадай суглаанай түрүүлэгшэ П. Стамболич, союзна гүйсэдхэхэ суглаанай түрүүлэгшын орлогшо М. Тодорович, арадай оборонын хэрэгүүдые эрхилдэг гүрэнэй секретарь И. Горшняк, Югославиин правительствын гэшүүд обед дээрэ байлсаа.

Гонконг хадаа Хитадай зүүн урда эрьедэхи Великобританиин колони юм. Гонконг Зүүн-Урда Азиин далайн болон агаарай гол зам дээрэ байдаг. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай урда тээ Гонконгоор дамжуулан уласхоорондын худалдаа наймаа эрхилэлгэ горьтойгоор хороһон байгаа. Хэдэн арбаад мянган хитадууд—городой һуурин зонууд отог балгааһануудсоо, уһан дээрэ байһан онгосонууд соо ажаһуудаг. Юумын үнэтэй боложо байһанһаа уламжалан, Гонконгын анханһаашье тулюураар һуудаг хитад зоной байдал бүри муудана. Зураг дээрэ: сабхишан Гонконгдо отогойнгоо хажууда һууна.

Джапан Прессэй—ТАСС-ай фото.

Аргентинэдэхи байдал

БУЭНОС-АЙРЕС, сентябриин 20. (ТАСС). Армидахи элдэб бүлэгүүдэй хоорондо зүрилдөөнэй болоһонһоо уламжалан, Аргентинэдэхи байдал шахардуу шанга зандаа байһаар. Хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, эдэ бүлэгүүдэй хоорондо болоһон хэлсээн урагшагүйдөө. Тус хэлсээндэ республикын президент Гидо хабаадалсаһан байгаа.

Хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, верховно командованиин захиралтые дүүргэхэһээ арсаһан сэрэгэй частьнуудые толгойлогшо генерал Хуан Карлос Онгания хэлсээнэй үедэ үгэеэ ойлголсожо шадаагүйбди гэжэ мэдүүлээ. Гүрэнэй урбалта хэхые оролдохоб гэжэ ойлгохоор үгэнүүдые тэрэ хэлэһэн байна.

Кампо-де-Майодохи сэрэгэй гарнизон арми болон ороной хүн зондо радиогоор хандаһан байна. Верховно командованиин захиралта дүүргэхэһээ арсаһан сэрэгүүд гол түлэб энэ городто байдаг юм.

Хандалга соонь иигэжэ хэлэгдэнэ. Энэ командовани хадаа сэрэгэйхидэй шанга засаг тогтоохые хүсэнэгүй, конституциин дүримүүдые хүндэлхэ уялгануудые абана. Командовани хадаа армида һаяхан хэгдэһэн шэнэ толилолгонуудые буруушаана.

Хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, провинциин сэрэгэй олон частьнууд генерал Ху[ан Кар]лос Онгания гэгшые [...] байха юм.

ЛОНДОН, сентябр[иин 20.] (ТАСС). Рейтер аге[нтствын] мэдээсэһэнэй ёһоор, [...]ын президент Гидо[...] тельствада үнэн сэх[...] зэбсэгтэ хүсэнүүдэй [...] риие өөрынгөө гарта [...] нерал Хуан Карлос [...] гэгшэдэ бэеэ тушаа[...] президент Гидо шан[...] хэһэн байгаа.

Арадта харша ту[...] түрүүшын үрэ [...]

ЛОНДОН, сентябр[иин 20.] (ТАСС). Түмэр зам[...] спортые «Шэнэдхэн [...] ха» гэһэн правительс[...] сэб бэелүүлэгдэжэ [...] Энэ түсэбэй ёһоор т[...] май хэдэн мастерск[...] хааха, 20 мянга шах[...] мэришэдые ажалһаа[...] ха гэжэ хараалагда[...] на.

Манай редакциин [...] лэгшэ Борис Иванович [...] хайрата эхэ Антонина [...] нагай наһа бараһанда [...] байһанаа «Буряад үнэн» [...] коллектив мэдүүлнэ.

Редакторай [...]
Р. Б. БИ[...]

Манай адрес, телефон[...]

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 28. ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора — 46-32, зам. реда[ктора] 32-74, ответ. секретаря—27-37, отделов партийной [жизни и] пропаганды—24-74, сельского хозяйства и советского [строи]тельства—47-59, промышленности, транспорта, инфо[рмации] 35-14, культуры, литературы и искусства—34-05 и рабселькоров—40-49, отдел переводов и корр[ектуры] —35-95, бухгалтерия —37-32. Для междугородны[х раз]говоров—16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министерства [культуры] Бурятской АССР.

Н00983. Зак. № 343[...]